

Η πολιτική διάσταση του ποινικού δικαίου*

Το τέλος μιας εποχής για τη λειτουργία υπερεθνικών οργανισμών αστυνομικής φύσης και συνδρομής –όπως η INTERPOL– και η αρχή μιας νέας, μέσα από μια εξελισσόμενη πραγματική ιστορία

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ Θ. ΚΟΝΤΑΞΗ, Δικηγόρου, ΔΝ

Η προώθηση, προς την INTERPOL, εντάλματος σύλληψης από δικτατορικό –τόσο με όρους συνταγματικής υφής όσο και με όρους καθημερινής πολιτικής διαχείρισης– καθεστώ, όπως η Ταϊλάνδη (όπου δηλ. δεν είναι καν διασφαλισμένο ένα δικαιοκρατικό minimum), σε βάρος του πρώην, δημοκρατικά εκλεγμένου πρωθυπουργού της χώρας, Τ. Σιναουάτρα, γεννά για την INTERPOL, αντίστοιχη υποχρέωση εκτέλεσής του;

Does the transmission to the INTERPOL of a warrant of arrest by a dictatorial regime as Thailand (where it is not assured a minimum of legality) against the former prime minister of the country, T. Sinaouatra, democratically elected, create an obligation of execution for the INTERPOL?

I. Εισαγωγή - Επισήμανση αρχικού πλαισίου

1. Ο Γ.Α. Μαγκάκης¹ αναφερόμενος στις ιδιομορφίες του Ποινικού Δικαίου επεσήμανε ότι είναι: «ένα ιδιαίτερα επικίνδυνο Δίκαιο για την ελευθερία του ανθρώπου και την προσπάθειά του για κοινωνική πρόοδο και αυτό γιατί προσφέρεται από την ίδια τη φύση του ως δραστικό μέσο εξαναγκασμού σε καταχρήσεις στα χέρια καταπιεστικών μηχανισμών. Για τον λόγο αυτό η ιστορία του Ποινικού Δικαίου είναι διάστικτη από περιόδους διαστροφής του, όπου από Δίκαιο μεταβάλλεται σε μέσο αυθαιρεσίας, καταπίεσης και βαρβαρότητας».

2. Ως αντίρροπη δύναμη στην αρνητική χρήση του Ποινικού Δικαίου, ως εργαλείου άσκησης πολιτικής (και δη εξόντωσης αντιπάλων και εξάφνισης μη επιθυμητών ιδεών και αρχών), ο Γ.Α. Μαγκάκης² προτείνει και προβλέπει την ανάγκη διαμόρφωσης «αρχών και θεσμών που να εγγυώνται και να εξασφαλίζουν τη λειτουργία του ως όργανο έννομης τάξης, αντίθετης, εξ ορισμού προς την αυθαιρεσία και την καταπίεση».

3. Η καθιέρωση ανάλογων αρχών και η θέσπιση ασφαλιστικών δικλείδων προς αποτροπή καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σε, θεωρητικό και αφηρημένο, επίπεδο είναι εφικτές μόνον στα πλαίσια μιας δημοκρατικής πολιτείας. Το πρώτο πρόβλημα ως αυτοαναδυόμενο προφανές: η απόδοση δημοκρατικού ή μη χαρακτήρα αποτελεί αξιολογική πράξη-κρίση, όχι μόνον χωρίς κοινά αποδεκτή (από την παγκόσμια κοινότητα ή από ανάλογους οργανισμούς, όπως π.χ. ο ΟΗΕ), κλίμακα αντικειμενικών στοιχείων κατάταξης μιας χώρας αλλά ούτε καν υφιστάμενη. Ποια δηλ. κράτη πληρούν συγκεκριμένους όρους λειτουργίας (και ποιους), έτσι ώστε αφενός μεν αυτά να χαρακτηρισθούν δημοκρατικά, αφετέρου δε η λειτουργία των θεσμών τους αξιόπιστη; Η ελεύθερη (δογματικά περισσότερο παρά συστηματικά επιστημονικά), απόδοση ενός χαρακτηρισμού περί της εκάστοτε υφής της διακυβέρνησης μιας χώρας ενέχει υποκειμενισμούς (πιθανόν παράλληλα και με αντικειμενικές προσεγγίσεις) και δεν υπάγεται στον κανόνα μιας ενιαίας, επί σταθερών δεδομένων (= κοινά διαπιστώσιμων), αξιολογικής κλίμακας.

4. Το δεύτερο πρόβλημα συναρτάται με το καθεστώς της παγκοσμιοποίησης, της αυξανόμενης έως πλήρους απελευθέρωσης ανταλλαγής

προϊόντων, της ελεύθερης –νόμιμης ή και παράνομης– μετακίνησης και εγκατάστασης προσώπων, της ελεύθερης διακίνησης ιδεών, του υπερεθνικού πλέον χαρακτήρα του εγκλήματος και της εμφάνισης νέων μορφών εγκληματικότητας. Στα πλαίσια αυτά αναπτύχθηκε και ο αδόκιμος επιστημονικά όρος περί του «διεθνούς ποινικού δικαίου», ο οποίος απηχεί μια προσπάθεια διεθνικής, κοινής αντιμετώπισης³ του εγκλήματος μέσω της εναρμόνισης ποινικών διατάξεων και πρακτικών. Αυτό πρακτικά σηματοδοτεί μια ένταση της ποινικής καταστολής, αφού η αύξηση (ποιοτική και ποσοτική), του εγκλήματος (λόγω διεύρυνσης του forum), απαιτεί και επιβάλλει (τουλάχιστον σε κατασταλακτικό επίπεδο), ανάλογη αύξηση της έννομης αντίδρασης. Η τελευταία με τη σειρά της συνεπάγεται, όπως είναι λογικό, αντίστοιχη συμπίεση ή και μείωση του χώρου των ατομικών ελευθεριών.

5. Αν, όμως, στα πλαίσια μιας εθνικής έννομης τάξης είναι δυσχερές η θέσπιση και η πιστή εφαρμογή ανασχετικών της αυθαιρεσίας –νοείται σε βάρος των ατομικών δικαιωμάτων– διατάξεων (με την έννοια της επίτευξης μιας δίκαιης ισορροπίας μεταξύ κοινωνικού και ατομικού συμφέροντος), είναι ευχερές στα αχανή και εν πολλοίς ασύμβατα περιβάλλοντα (από κάθε άποψη και κυρίως δημοκρατικής λειτουργίας), παγκοσμιοποιημένα πλαίσια, όπου επιχειρείται η ανάπτυξη υπερεθνικών θεσμών αντιμετώπισης του εγκλήματος; Προφανώς και όχι.

II. Το περίγραμμα δράσης ενός διεθνούς μηχανισμού

1. Η υπηρεσία της Ιντερπόλ (International Criminal Police Organization), με έδρα την πόλη Λυών της Γαλλίας, ιδρύθηκε, το έτος 1923, με σκοπό την ανάπτυξη της αστυνομικής συνεργασίας μεταξύ περισσότερων χωρών, την παροχή αμοιβαίας αστυνομικής συνδρομής και τον καλύτερο συντονισμό στην αντιμετώπιση της εγκληματικότητας. Σε αδρές γραμμές στόχος της παραπάνω υπηρεσίας είναι ο εντοπισμός ενός εγκλήματος και του δράστη και όχι η σύλληψη του τελευταίου (υπό την έννοια της αστυνομικής επιχείρησης). Γι' αυτό το πρίσμα η Ιντερπόλ εμφανίζεται (μαζί με άλλες ανάλογες μορφές υπηρεσίες, όπως η Eurorol), ως διεθνές κομβικό σημείο αναφοράς και συντονισμού μεταξύ αστυνομικών αρχών περισσότερων κρατών.

* Η παρούσα προσέγγιση στηρίζεται (μετά από διαμόρφωση), στον πυρήνα σχετικής ιδιωτικής γνωμοδότησης.

1. «Ποινικό Δίκαιο, Διάγραμμα Γενικού Μέρους», εκδόσεις Παπαζήση, 1981, σελ. 22 επ.

2. Ο.π. σελ. 23.

3. Βλ. ειδικά για την τρίτη λειτουργία του ποινικού δικαίου, την εξασφαλιστική της διεθνούς τάξης πραγμάτων, I. Γιαννίδη, «Η νέα νομιμοποίηση του Ποινικού Δικαίου και το τέλος της κλασσικής δογματικής», Πον/Χρ 2007, 769 επ.

2. Στα πλαίσια αυτά η Ιντερπόλ έχει 188 περιφερειακά γραφεία, εγκατεστημένα σε αντίστοιχο αριθμό χωρών (και σε επτά περιφερειακές διευθύνσεις ανά τον κόσμο). Κάθε τοπικό γραφείο μπορεί να εκδίδει (για συγκεκριμένους, ρητά προβλεπόμενους από το καταστατικό της Ιντερπόλ, λόγους), προκηρύξεις, αναζητήσεις, παραγγελίες (= εντάλματα), σύλληψης προσώπων (με ανάλογη κλιμάκωση αντίστοιχη του κινδύνου, η οποία επισημαίνεται με ανάλογο χρώμα⁴), τις οποίες διαβιβάζει, κοινοποιεί (diffuse), σε όλα τα άλλα γραφεία ανά την υφήλιο και φυσικά στην έδρα της υπηρεσίας.

3. Τα γραφεία τα οποία λαμβάνουν την παραγγελία έχουν υποχρέωση άμεσης συνδρομής, υπό την έννοια της εκτέλεσης του εντάλματος σύλληψης και της έκδοσης (πρώτησης), του εκζητούμενου προσώπου στη χώρα έκδοσης της παραγγελίας. Στα πλαίσια λειτουργίας του οργανισμού της Ιντερπόλ τα ανά τον κόσμο τοπικά γραφεία δεν έχουν δυνατότητα ελέγχου σκοπιμότητας της παραγγελίας (αν δηλ. ανταποκρίνεται σε υπαρκτή και βάσιμη αιτία, αν ερείδεται επί αντικειμενικών αποδεικτικών δεδομένων, κ.λπ.). Όλα αυτά αφορούν και εναπόκεινται στο κράτος έκδοσης της παραγγελίας, αλλά μόνον ελέγχου νομιμότητας, αν δηλ. φέρει τα κατά την πρόβλεψη του καταστατικού της Ιντερπόλ αναγκαία τυπικά στοιχεία (ημερομηνία, σύνταξη του σε μια από τις 4 συγκεκριμένες γλώσσες, κ.λπ.), έκδοσης και διάχυσης-κοινοποίησής του.

III. Επισημάνσεις - Η προβληματική μιας στενά τυπικής αντίληψης στην αντιμετώπιση του εγκλήματος

1. Ουσιαστικά η Ιντερπόλ εμφανίζεται ως διαβιβαστής σημάτων, παραγγελιών και εκτελεστής (όχι άμεσα η ίδια), εντάλματων σύλληψης. Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει η εξής διάκριση: Η δυνατότητα προσφυγής (όπου και όταν προβλέπεται από κάποια εθνική νομοθεσία) ως μη διαφεύγει ότι οι βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού μοντέλου δεν ισχύουν σε πληθώρα εκ των 188 κρατών), του συλληφθέντος ενώπιον δικαστικών ή διοικητικών αρχών κατά της εκζητούμενης έκδοσής του αποτελεί διάφορο ζήτημα από την αντίρρησή του κατά της εκτέλεσης ενός εντάλματος σύλληψης.

2. Ο αντίλογος, συνεπώς, ότι οι αντιρρήσεις κατά της έκδοσης συμπροσβάλλουν αναγκαστικά και το οικείο ένταλμα σύλληψης, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός. Και τούτο διότι:

α) Κατά πρώτον, σε πολλές χώρες άμα τη συλλήψει του εκζητούμενου ο τελευταίος προωθείται-εκδίδεται άμεσα, χωρίς παρεμβολή δίκης (ή έστω χωρίς να εμφανιστεί ενώπιον οργάνου, θεσμικά προβλεπόμενου, όπου θα μπορούσε να εκθέσει τις αντιρρήσεις του και φυσικά χωρίς δικαστική απόφαση).

ι) Σε πολλές δηλ. έννομες τάξεις δεν υφίσταται δηλ. καν (όχι δικαστικό αλλά ούτε διοικητικό), στάδιο έκφρασης των απόψεών του, και συνεπώς ένα ένταλμα άκυρο, ανυπόστατο, ψευδές, σκόπιμα εκδοθέν, μπορεί να έχει ολέθριες συνέπειες για το εκζητούμενο πρόσωπο (αλλά και για το κύρος της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας, η οποία θα εμφανίζεται ανίκανη και ατελέσφορη). Η υφιστάμενη δηλ. (δογματικά αλλά και πρακτικά), διάκριση (= σταδίων) μεταξύ σύλληψης-κράτησης και παράδοσης στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης⁵, σύμφωνα με την οποία για την παράδοση του εκζητούμενου απαιτείται (αν δεν υπάρχει σύμφωνη γνώμη του συλληφθέντος), προηγούμενη απόφαση των δικαιοδοτικών οργάνων του κράτους εκτέλεσης, δεν αποτελεί δεδομένη για μια σειρά χωρών, εκτός Ευρωπαϊκού εδάφους.

ii) Ας μη διαφεύγει ότι ισχύουν υπέρ του εκζητούμενου ατόμου όλες οι ουσιαστικές και δικονομικές εγγυήσεις που θα ενεργοποιούνταν, αν ήθελε υποθεθεί ότι το εν λόγω άτομο προσάγονταν ως κατηγορούμενος ενώπιον των τακτικών ποινικών δικαστηρίων. Και στο πλαίσιο δηλ.

της έκδοσης, ο εκζητούμενος απολαύει του δικαιώματος δικαίας διεξαγωγής της, κάτι που αναγνωρίστηκε από τη Διεθνή Εταιρία Ποινικού Δικαίου: «το άτομο που υπόκειται σε αυτή τη διαδικασία πρέπει να έχει τα ίδια δικαιώματα όπως κάθε πρόσωπο που στερείται την ελευθερία του σε μια εσωτερική ποινική υπόθεση»⁶. Συνεπώς, η έκδοση είναι μια ποινική διαδικασία, που λειτουργεί συμπληρωματικά, ως προστάδιο, της υπαγωγής του εκζητούμενου ατόμου στην ποινική δικαιοδοσία του εκζητούμενου κράτους.

β) Κατά δεύτερον, η σύλληψη ενός προσώπου συνιστά, όπως είναι αυτονόητο, μέγιστη επιβάρυνση της προσωπικότητάς του. Μετά τη σύλληψη του ακολουθεί η κράτησή του, η οποία επιτείνει έτι περαιτέρω την κατάσταση του υποκειμένου. Είναι προφανές ότι σύλληψη και προσωρινή κράτηση του ατόμου (ήτοι μέχρι της εκδίκασης της προσφυγής του κατά της έκδοσής του, όταν προβλέπεται ανάλογη δυνατότητα), εκτελούνται –και νομιμοποιούνται αναδρομικά– υπό την αίρεση μη ευδοκίμησης των αντιρρήσεών του. Αν οι τελευταίες γίνουν δεκτές το πρόσωπο δεν εκδίδεται και αφήνεται ελεύθερο. Με άλλα λόγια η κοινοποίηση ενός ανυπόστατου (κατά τους τύπους της χώρας η οποία το εξέδωσε), εντάλματος σύλληψης ή ενός εντάλματος πλάσους ή εκδοθέντος υπό π.χ. ενός παραφρονήσαντος ή διεφθαρμένου υπαλλήλου, περιιάπτει το ανάλογο κύρος και αυτόματα επιβαρύνει ένα πρόσωπο όπου και αν βρίσκεται ανά την υφήλιο.

γ) Τρίτον, η σύλληψη και η κράτηση ενός προσώπου και η μετέπειτα προσαγωγή του ενώπιον αρχών για την εκδίκαση των σχετικών αντιρρήσεών του (υπό την αίρεση πάντοτε υφιστάμενης ανάλογης διαδικασίας), συνεπάγεται τα εξής αποτελέσματα (επιβαρυντικά της μέλλουσας να εκδοθεί απόφασης περί έκδοσής του):

ι) Κατά πρώτον, αντιστρέφει, ουσιαστικά, το βάρος απόδειξης και παραβιάζει κατάφωρα το τεκμήριο αθωότητας, αφού ο συλληφθείς, βάσει του εντάλματος πρέπει να αποδείξει είτε την ακυρότητά του είτε την σκόπιμη έκδοσή του. Αυτό συνεπάγεται τεράστια προσπάθεια εκ μέρους του υποκειμένου δεδομένου ότι εμφανίζεται να αντιδικεί:

– αφενός μεν με μια κρατική οντότητα (η χώρα που το ζητά), η δράση της οποίας καλύπτεται υπό τεκμήριο της κυριαρχίας (άρα συχνά χωρίς δέσμευση αιτιολόγησης αποφάσεων) και της ορθότητας (σε θεωρητικό επίπεδο και prima facie δεν υπεισέρχονται στην «αντιδικία» ψυχολογικοί, ανταγωνιστικοί και εκδικητικοί παράγοντες, ίδιο και χαρακτηριστικό μόνον φυσικών προσώπων),

– αφετέρου δε με μια άλλη κρατική οντότητα (η χώρα, τα δικαστήρια ή οι αρχές της οποίας κρίνουν τα της έκδοσής του ή μη), η οποία έχει ως πρώτιστο συμφέρον τη διατήρηση άδηνων πολιτικών ισορροπιών και καλών σχέσεων με την αιτούσα και γενικότερα την επίδειξη πνεύματος συνεργασίας προς την παγκόσμια κοινότητα. Άλλωστε στη βάση της αμοιβαιότητας η έκδοση ενός προσώπου μπορεί να εξυπηρετεί απλά αναμονή της χώρας που το εκδίδει προς αντιπαροχή (ανάλογη ή μη), από τη χώρα που το ζητά.

ii) Κατά δεύτερον το φυσικό πρόσωπο για την ανάδειξη της τυχόν υπάρχουσας σκοπιμότητας στην έκδοση του εντάλματος, πρέπει να αποδείξει μεγέθη μη υποκείμενα και μη επιδεκτικά σε άμεση απόδειξη, τουλάχιστον με τους όρους μιας ποινικής δικονομίας. Να αποδείξει δηλ. την ποιότητα και τον βαθμό δημοκρατικότητας της αιτούσας την έκδοση χώρας, καθόν χρόνον δεν υφίσταται ανάλογη, αντικειμενικοποιημένη και κοινά αποδεκτή κλίμακα αξιολόγησης.

6. Βλ. Ι. Χρυσικού, «Η έκδοση ως θεσμός του ποινικού δικαίου», Δίκαιο & Οικονομία Π. Ν. Σάκουλα, Αθήνα 2003, σελ. 14-15, ιδίως σημ. 28, όπου παραπομπή στα πορίσματα του 16ου Διεθνούς Συνεδρίου Ποινικού δικαίου. Βλ. επίσης, Χ. Μυλωνόπουλο, «Καταχρηστική αίτηση έκδοσης και ne bis in idem», ΠοινΧρ 2004, 482, που υποστηρίζει ότι η δίκη περί εκδόσεως συνιστά μορφή δίωξης και γι' αυτό ο εκζητούμενος απολαύει όλων των δικαιωμάτων του κατηγορούμενου, ενώ και υπό το κράτος της ΕΣΔΑ γίνεται αναμφισβήτητα δεκτό ότι η έννομη τάξη δέον να τον μεταχειρίζεται σαν κατηγορούμενο.

4. Βλ. σχετικά www.interpol.int/Public/Wanted/Default.asp

5. Βλ. σχετικά Ο. Τσόλκα, «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», ΠοινΧρ 2002, 103 επ.

iii) Η εκδίκαση της προσφυγής του ατόμου (πάντοτε υπό την αίρεση ότι υφίσταται ανάλογο στάδιο) θα κινείται μετά ταύτα σε πολιτικά πεδία, θα διενεργείται με πολιτικούς όρους ενώπιον προσώπων (δικαστών), τα οποία εξ' ορισμού επιδεικνύουν, επίσημα, τουλάχιστον, μια απέχθεια σε ανάλογες προσεγγίσεις, ως εκ του θεσμικού ρόλου τους (δεν αποτελούν υποκατάστατα πολιτικής δράσης), και λόγω υφιστάμενου επαγγελματικού παραμορφωτισμού,

iv) η προσαγωγή ενός ατόμου βάσει εκτελεσθέντος εντάλματος σύλληψης από την Ίντερπόλ, δημιουργεί στους κρίνοντες (αλλά και στην κοινή γνώμη, βασικό παράγοντα επηρεασμού της δικαστικής κρίσης πεποίθησης (προ του δίκης ως προ-εμπνευστική επιλογή), περί διεθνούς εμπέλειας εγκληματία, ενόψει της εμποδωμένης, ανά την υφήλιο, άποψης περί του ρόλου, του τρόπου και του λόγου εμπλοκής της Ίντερπόλ. Δημιουργείται δηλ. ένα ψυχολογικό πρόκριμα το οποίο λειτουργεί σε βάρος του υποκειμένου,

v) τέλος, δεδομένου ότι πολύ συχνά εκζητούμενα πρόσωπα είναι πολιτικοί πρόσφυγες, πολιτικοί εγκληματίες ή άτομα διωκόμενα για τις εν γένει πεποιθήσεις τους (π.χ. το έγκλημα της γενοκτονίας στα τέλη του 20ού αιώνα και δη στο ευρωπαϊκό έδαφος κάθε άλλο παρά άγνωστο είναι), η δυνατότητα απόδειξης (στα πλαίσια της τυχόν προβολής των αντιρρήσεων τους στο έδαφος της χώρας που εκτέλεσε το ένταλμα), περί των λόγων έκδοσης του εντάλματος, περί της πλημμελούς λειτουργίας των θεσμών της χώρας που τα ζητά, θα είναι περιορισμένη, ως και της απόλυτης ένδειας στην οποία βρίσκονται. Θα πρέπει δηλ., προηγουμένως, να ενεργοποιηθούν άλλοι δικονομικοί μηχανισμοί (ανάλογοι του ευεργετήματος της πενίας ή του αυτεπάγγελτου διορισμού συνηγόρου και του διορισμού διερμηνέα), και μετά να καταστεί εφικτή η διεξαγωγή μιας στοιχειώδους δίκης. Ως γνωστόν, όμως, ελάχιστα κράτη (τα περισσότερα των οποίων βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή ήπειρο), μπορούν να στηρίξουν (τόσο με την έννοια της νομοθετικής πρόβλεψης όσο και με την έννοια της βούλησης υλοποίησης-τήρησης υφισταμένων διατάξεων), ανάλογες διαδικασίες.

3. Αυτή η τυπικότητα (ούτε καν ανάλογη μιας τεκνοκρατικής αντίληψης), στην προσέγγιση ενός λίαν σοβαρού ζητήματος που αφορά στη δέσμευση της προσωπικής ελευθερίας και την έκδοση ενός προσώπου, προϋποθέτει ισότητα και ισόρροπη ανάπτυξη και δράση κάθε επιμέρους τοπικού γραφείου. Με άλλα λόγια ο έλεγχος μόνον της νομιμότητας ενός εντάλματος αποδέχεται ως λογικό προηγούμενο την αξιόπιστη λειτουργία όλων και των 188 τοπικών γραφείων της Ίντερπόλ. Αυτό με τη σειρά του προϋποθέτει, αν όχι ταυτόσημη, πάντως παρεμφερή διαδικασία έκδοσης ενός εντάλματος, η οποία θα απηχεί τις αρχές ενός κράτους δικαίου και θα εγγυάται την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων.

4. Πώς, όμως, θα διασφαλισθεί μια ανάλογη αξιόπιστη παγκόσμια διαδικασία έκδοσης ενταλμάτων σύλληψης, όταν μεταξύ των 188 χωρών περιλαμβάνονται κράτη αυξημένης ευαισθησίας και δημοκρατικότητας αλλά και κράτη με αντιδημοκρατικά, θεοκρατικά, στρατιωτικά κ.λπ., καθεστώτα, στερούμενα, παντελώς, νομικού πολιτισμού και πολιτιστικών αντανάκλαστικών; Ποιος και διά ποίου τρόπου εγγυάται ότι η έκδοση ενός εντάλματος σύλληψης από μια διεφθαρμένη (σύμφωνα με την ετήσια έκθεση-κλίμακα του ΟΗΕ) χώρα δεν υποκρύπτει σκοπιμότητα δίωξης πολιτικών αντιπάλων, υπό το πρόσχημα π.χ. τέλεσης τρομοκρατικών πράξεων; Ούτε η συνυπογραφή των βασικών συμβάσεων του ΟΗΕ, όπως της «Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» του 1948 ή της «Σύμβασης για την πρόσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών» του 1950, άρθρο 5 (όπως τροποποιήθηκε με τα πρωτόκολλα του 1963 και 1966)⁷, εγγυώνται ότι τα συμβαλλόμενα μέρη εκδίδουν κατά τρόπο νομικά-δικαιοκρατικά άμεμπτο (= μέγεθος υπό αναζήτηση), τα εντάλματα σύλληψης.

7. Βλ. σχετικά «Διεθνείς Συμβάσεις για τα ανθρώπινα Δικαιώματα», έκδοση της Διεθνούς Αμνηστίας και της ΕΤΕ, 1982.

5. Προς υπόμνηση και ανάδειξη του προβλήματος επισημαίνεται ότι κατά τη διάρκεια της πρόσφατης δημοκρατικής εκτροπής στην Ελλάδα (1967-1974), η στρατιωτική χούντα, κατ' επανάληψη, ζητούσε την έκδοση διεθνών ενταλμάτων σύλληψης για πλείστους όσους πολιτικούς αντιπάλους της, με το πρόσχημα τέλεσης διάφορων ποινικών πράξεων. Η Σουηδία, η Ιταλία, η Γερμανία και η Γαλλία (χώρες που φιλοξενούσαν κατά κύριο λόγο Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες την επίμαχη περίοδο), όφειλαν να τα εκτελέσουν άνευ άλλου τινός και οι όποιες αντιρρήσεις των συλληφθέντων θα εκτίθονταν ενώπιον των αρμοδίων δικαστικών αρχών;

6. Η άνευ ετέρου δηλ. εκτέλεση ενός κοινοποιηθέντος, «διακυθέντος» εντάλματος σύλληψης από ένα εκ των 187 τοπικών γραφείων (το εναπομείναν θα έχει εκδώσει το ένταλμα), αν δεν παραβιάζει, διά της ισοπεδωτικής λογικής (= προκρούστεια αντίληψη), ευθέως τα δικαιώματα προσώπων, σίγουρα όμως δεν τα διασφαλίζει κατά τρόπο μη επιδεκόμενο αμφισβήτησης.

7. Ούτε η θέσπιση κοινών κανόνων στην έκδοση ενός εντάλματος προβάλλει ως λύση. Και αυτό διότι:

a) Αφενός μεν δεν είναι τεχνικά εφικτή ανάλογη διαδικασία, ενόψει και των ιδιαιτεροτήτων κάθε μιας έννομης τάξης και των διαφορών της από άλλες. Αλλωστε η πρόβλεψη ενιαίας διαδικασίας αναφέρεται στην τυπικότητα και δεν μπορεί να ελέγξει τους ουσιαστικούς όρους, οι οποίοι διασφαλίζονται μόνον από ένα πλαίσιο δημοκρατικών αρχών. Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνιμο άγχος των Ευρωπαϊκών χωρών, στην προσπάθειά τους για τη δημιουργία ενός «*κώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης*», στο Ευρωπαϊκό έδαφος, είναι η προσέγγιση της ποινικής νομοθεσίας των κρατών-μελών, τουλάχιστον για ορισμένες σοβαρές μορφές εγκληματικότητας⁸.

β) Αφετέρου δε η έννομη τάξη κάθε χώρας αντιστοιχεί στο οικείο πολιτικό και πολιτιστικό σύστημα, τους στόχους των οποίων εξυπηρετεί. Η χαώδης διαφορά μεταξύ των πολιτευμάτων και των πολιτισμών καθιστά αδύνατη και την ουσιαστική ευθυγράμμιση, με σκοπό την αξιοπιστία (όσον αφορά την ουσία, τα αποδεικτικά μέσα και την απονομή του δικαίου), στην έκδοση ενός εντάλματος σύλληψης.

8. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα ορισμένων κρατών τα οποία ενώ έχουν υπογράψει την «Οικουμενική Διακήρυξη» και δη το άρθρο 6 αυτής αλλά και το «Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα», του 1976⁹, και ειδικότερα το άρθρο 15 (ή άλλες περιφερειακές συμβάσεις), όπως ο «Κώδικας συμπεριφοράς των αρμοδίων οργάνων για την εφαρμογή των νόμων» που υιοθετήθηκε από τη ΓΣ των Ηνωμένων Εθνών το 1979, άρθρο 8), που απαγορεύουν την αναδρομική ισχύ νόμων ή τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹⁰, δεν έχουν ενσωματώσει στην εσωτερική τους νομοθεσία ανάλογη πρόβλεψη ούτε θεωρούν αυξημένης τυπικής ισχύος τις ανάλογες διεθνείς συμβάσεις (με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη δεσμευτικότητά τους και την εφαρμογή τους).

9. Αντίστοιχος οργανισμός πληροφόρησης και αστυνομικής συνεργασίας επί Ευρωπαϊκού εδάφους είναι η Europol¹¹, η οποία ιδρύθηκε την 1η Οκτωβρίου του 1998, ως κοινό Ευρωπαϊκό κεντρικό γραφείο αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων αρμοδίων υπηρεσιών, χωρίς εκτελεστικές αρμοδιότητες. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τον έλεγχο της δραστηριότητας της Europol είναι μόνον το Συμβούλιο της

8. Βλ. σχετικά Δ. Συμωονίδης/Σ. Παύλου, «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης και έκδοση Ελλήνων πολιτών», ΠοινΧρ 2006, 193 επ.

9. Βλ. «Ανθρώπινα Δικαιώματα, ΟΗΕ και UNESCO, βασικές συμβάσεις», έκδοση του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας, 1987.

10. Με την εύγλωττη διατύπωση ότι «το άρθρο επιχειρεί να διατηρήσει την ισορροπία μεταξύ αφενός μεν της ανάγκης για ... εξασφάλιση της δημόσιας ασφάλειας και αφετέρου της ανάγκης αντιμετώπισης των παραβιάσεων των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

11. Βλ. «Η Europol και η καταπολέμηση των εγκληματικών οργανώσεων», του Jürgen Storbek, ΠοινΔικ 1999, 502 επ.

Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι η Κομισιόν, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο¹². Ουσιαστικά δηλ. δεν υπάγεται σε δικαστικό έλεγχο ή σε έλεγχο σκοπιμότητας στη λήψη των αποφάσεών του¹³. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Συμβούλιο, χωρίς καμία ειδικότερη εξουσιοδότηση, πέραν κάθε νομοθετικής πρόβλεψης δικαστικής υφής, πέραν πάσης διεθνούς συνθήκης στις 27.12.2001 εξέδωσε τον κανονισμό 2580/2001¹⁴, βάσει του οποίου δεσμεύτηκαν όλα τα κεφάλαια και τα χρηματικά περιουσιακά στοιχεία και απαγορεύτηκε η παροχή οικονομικών πόρων ή η παροχή χρηματοοικονομικών ή συναφών υπηρεσιών προς πρόσωπα και οργανώσεις τα οποία το Συμβούλιο απλά υποπεύεται (χωρίς άλλα στοιχεία ή κάποια έστω ελάχιστη δικαστική επικύρωση), ότι έχουν σχέση με τρομοκρατική δράση.

10. Γίνεται σαφές ότι με ανάλογες ενέργειες αφενός μεν δημιουργούνται στεγανά, πέραν κάθε νομικού πλαισίου, αποδοκιμαζόμενα τόσο σε επίπεδο διεθνών συνθηκών όσο και σε επίπεδο κρατικών υποστάσεων, τα οποία αναιρούν κατάφωρα τις αρχές του κράτους Δικαίου αφετέρου δε νομιμοποιούνται τακτικές και στρατηγικές απολυταρχικής υφής. Κατά συνέπεια αν επίσημο θεσμικό όργανο, όπως το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διολισθαίνει σε απαράδεκτες τακτικές και υποθετεί και προωθεί ανάλογες δράσεις, τότε δεν νομιμοποιείται και δεν είναι ούτε ικανό ούτε διαθέσιμο να ελέγξει ουσιαστικά τη λειτουργία ενός διεθνούς οργανισμού αστυνομικής συνεργασίας. Αν συνεκτιμηθεί ότι από την ίδρυση των οργανισμών αστυνομικής συνεργασίας έχει προβλεφθεί ότι κατά την ανάπτυξη της δραστηριότητάς τους τυγχάνουν απολύτου ασυλίας,¹⁵ (όσον αφορά συγκεκριμένα πεδία κίνησης τους, όπως π.χ. την τήρηση και την απόλυτη = ανέλεγκτη, διαχείριση προσωπικών δεδομένων), τότε γίνεται σαφές ότι η εξομίωση ανάλογης δράσης με τριτοκοσμικές τακτικές είναι προ των θυρών.

11. Ενώ θεσμικά και καταστατικά προβλέπεται (= ορθή κατ' αρχήν), η απαγόρευση ενασχόλησης των δύο οργανισμών (Interpol και Europol), με ζητήματα πολιτικής διάστασης εντούτοις στην πράξη καλούνται να διαχειριστούν ζητήματα αμιγώς πολιτικής υφής (η συλλογή και η διατήρηση πληροφοριών και προσωπικών δεδομένων, η εκτέλεση ενός εντάλματος σύλληψης και η έκδοση ενός προσώπου δεν αποτελούν τεχνικές λεπτομέρειες της ποινικής διαδικασίας). Αυτή η αντίφαση ανάμεσα στην απαγόρευση «πολιτικής» εμπλοκής τους (με την έννοια της δυνατότητας εκφοράς πολιτικών κρίσεων), και στην καθ' ημέραν διαχείριση ανάλογης υφής προβλημάτων, προκαλεί περισσότερο προβλήματα από όσα τα επιλύει, αφού στερούνται θεσμικής εξουσίας «πολιτικής» προσέγγισης και αξιολόγησης των εισερχόμενων υποθέσεων (π.χ. το τι είναι πολιτικό αδίκημα και πώς κρίνεται κατά τις τοπικές έννομες τάξεις και, κατά κανόνα, από τη δικαιοσύνη, αλλά επειδή συχνά, κατά παράβαση των διεθνών συμβάσεων, καλύπτεται υπό τον μανδύα κοινού εγκλήματος ή άλλων σκοπιμοτήτων, η αστυνομική παρέμβαση οφείλει να το διακρίνει ευθύς αμέσως, αφού αυτή συν-διαμορφώνει τη χάρση της πορείας μια υπόθεσης). Και οι δυο οργανισμοί υπεισέρχονται δηλ. σε κρίσιμους διακρατικούς τομείς ποινικού ενδιαφέροντος, με κρίσιμες αρμοδιότητες αλλά χωρίς δυνατότητα αξιολογικής κρίσης. Δεν μπορούν π.χ. να κρίνουν αν το διαχεόμενο ένταλμα προέρχεται από χώρα πολιτειακά ασύντακτη (ακραίο παράδειγμα), ή από χώρα όπου υφίσταται δημοκρατική εκτροπή. Τότε, όμως, ποια η αξία εκτέλεσης (αλλά και η νομιμοποίηση του οποιουδήποτε να το εκτελέσει), ενός τέτοιου εντάλματος, το οποίο προσκρούει σε κάθε έννοια δικαίου;

12. Με τη σημερινή μορφή της η διεθνής αστυνομική συνεργασία εμφανίζεται ως απλός διαχύτης πληροφοριών ανίκανος να προστατεύσει πραγματικά τη διεθνή έννομη τάξη, αφού αδυνατεί (και θεσμικά και ουσιαστικά), να διακρίνει το κοινό από το πολιτικό αδίκημα, το κοινό έγκλημα από την πολιτική διαμαρτυρία, την τρομοκρατική πράξη από τον εθνικο-απελευθερωτικό αγώνα, τη βίαιη πολιτική διαμαρτυρία από το εγκληματικό κίνητρο. Ο αντίλογος ότι η κρίση περί αυτών εμπίπτει, αποκλειστικά, στον χώρο της δικαστικής εξουσίας, δεν είναι βάσιμος:

α) αφενός μεν διότι η δράση των αστυνομικών αρχών αποτελεί αναγκαίο προαπαιτούμενο της δικαστικής αξιολόγησης (με την οποία τελικά συνεχεται άρρηκτα και σε επίπεδο ουσίας-απόδειξης. Ως μάρτυρες καλούνται οι αστυνομικοί, τα στοιχεία της αστυνομίας αποτελούν τη βάση της κατηγορίας, κ.λπ.),

β) αφετέρου δε η αρχική σύλληψη, η προσαγωγή, η αστυνομική προανάκριση, η σύνταξη διαβιβαστικού εγγράφου, κ.λπ., αποτελούν διαδικαστικά στάδια εξέτασης και ανάδειξης-προσδιορισμού ενοχής. Άλλωστε αυτή είναι και η ratio legis κάθε προδικασίας, στην οποία εντάσσεται και η αστυνομική εμπλοκή: η συλλογή αποδείξεων και ο έλεγχος της ύπαρξης ή μη στοιχείων για τη θεμελίωση κατηγορητηρίου ή την αρχειοθέτηση της υπόθεσης.

13. Και η προηγούμενη επισήμανση περί συστηματικής, θεσμικής ανεπάρκειας του διεθνούς δικτύου αστυνομικής συνεργασίας δεν είναι ανώδυνη. Εγείρει για τα ίδια τα φυσικά πρόσωπα των εμπλεκόμενων φορέων (λόγω και της πλημμελούς θεσμικής τους κάλυψης), ζητήματα ποινικής ευθύνης έναντι όσων συλλαμβάνονται βάσει διεθνών ενταλμάτων. Μπορεί η 11η Σεπτεμβρίου και οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις στο Αφγανιστάν ή τα προβλήματα με τη Σομαλία, το Σουδάν και το Πακιστάν να είναι πρόσφατα ή και να συνεχίζονται σε παρόντα χρόνο, παρέχοντας (ή έστω εκμαιεύοντας), την άτυπη ψυχολογική συναίσθηση της παγκόσμιας κοινότητας σε πρακτικά οριακά νόμιμες. Όταν, όμως, αυτά λήξουν ή δρομολογηθεί η επίλυσή τους τότε θα εμφανιστούν οι πραγματικές διαστάσεις του προβλήματος.

IV. Το ιστορικό παράδειγμα εργασίας

1. Στη βάση ενός υπαρκτού (και σε παρόντα χρόνο εξελισσόμενου), ιστορικού προηγούμενου-περιστατικού θα επιχειρηθεί μια ανάδειξη της στενιά τενοκρατικής (αποκομμένης της ζώσας πραγματικότητας), αντίληψης, η οποία δομείται στα πλαίσια θεσμών υπερεθνικής αντιμετώπισης του εγκλήματος και των προβλημάτων που συνεπάγεται. Με άλλα λόγια το ζητούμενο δεν είναι η τεχνική προσέγγιση στο πρόβλημα, στο πώς π.χ. θα συλληφθεί ένα καταδιωκόμενο, ένα καταζητούμενο πρόσωπο ή στο πώς θα εκτελεστεί ένα διεθνές ένταλμα σύλληψης αλλά στο πώς, με ποια ασφαλή υπερεθνικά κριτήρια, με ποια διαδικασία και ποια συγκεκριμένα πρόσωπα μπορούν να λάβουν, και δη δεσμευτικά προς πάσα κατεύθυνση, χωρίς ενστάσεις περί εισδοχής πάσης φύσης σκοπιμοτήτων, τον χαρακτήρα του διωκόμενου.

2. Ας μη διαφεύγει ότι στο παγκόσμιο ρευστό πολιτικό περιβάλλον η δίωξη ενός προσώπου ένεκα θρησκευτικών, κοινωνικών ή πολιτικών πεποιθήσεων, συχνότατα καλύπτεται υπό τον μανδύα μιας ποινικά κολάσιμης πράξης. Ο θεσμός π.χ. του πολιτικού ασύλου (βλ. περί αυτού παρακάτω), αυτό ακριβώς επιχειρεί να ρυθμίσει: την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων εκζητούμενων (υπό το πρόσχημα τέλεσης ποινικά κολάσιμης πράξης), προσώπων, συνεπεία των πεποιθήσεών τους.

3. Το πρόβλημα των συγκρούσεων στην Ταϊλάνδη, μεταξύ αντιπάλων πολιτικών παρατάξεων (και ειδικότερα μεταξύ κυβερνητικών δυνάμεων και υποστηρικτών της αντιπολίτευσης), έλαβε πρόσφατα και πάλι διεθνείς διαστάσεις τόσο λόγω της έντασής τους όσο και λόγω των ειδικότερων περιστάσεων (μεγάλος αριθμός θυμάτων κ.λπ.).

4. Υπενθυμίζεται ότι η Ταϊλάνδη μαστιζόταν από σειρά πραξικοπημάτων, υπό τη σκέπη είτε στρατιωτικών παραγόντων είτε υπό την ανοχή και κάλυψη του επίσημου μονάρχη. Ουσιαστικά πρόκειται περί ενός

12. Βλ. σχετικά Γ. Λαζαράκου, «Η Europol και η ανάγκη ελέγχου της», ΠoinΔικ 1999, 1145 επ.

13. Για τη σχετική αναθεώρηση του νομικού πλαισίου της Europol από 1.1.2010 βλ. σχετικά και Ε. Στεργιούλη, «Οι βασικές αλλαγές του νέου πλαισίου εσωτερικής ασφάλειας της Συνθήκης της Λισαβόνας», ΠoinΔικ & Εγκληματολογία, 2010, σελ. 24 επ.

14. Βλ. σχετικά Θ.Θ. Κονταξή, «Κατάλογος υπόπτων για τρομοκρατία», ΠoinΔικ 2002, 679.

15. Βλ. περί του πρωτοκόλλου ασυλίας.

καθεστώτος είτε απόλυτης μοναρχίας (μέχρι το πρόσφατο παρελθόν), είτε βασιλευόμενης στρατιωτικής «χούντας».

5. Στα πλαίσια αυτά όργανο επιβίωσης αλλά και εργαλείο άσκησης πολιτικής της εκάστοτε κυβέρνησης αναδεικνύεται ο στρατός. Η αντιδημοκρατική φύση της διακυβέρνησης είχε ως αποτέλεσμα τον Οκτώβριο του 1973 μια ιδιαίτερα μαζική αντίδραση, με αφορμή τη σύλληψη ενός ηγέτη του φοιτητικού κινήματος, με συνέπεια την κατάρρευση του τότε καθεστώτος. Δυστυχώς η δημοκρατική αποκατάσταση η οποία ακολούθησε δεν διήρκεσε για πολύ. Τρία χρόνια αργότερα, το 1976, και πάλι τον Οκτώβριο, δυνάμεις ασφαλείας εισέβαλαν στο, υπό φοιτητική κατάληψη, πανεπιστήμιο της Ταμασάτ, σκοτώνοντας πλήθος φοιτητών. Την εισβολή ακολούθησε επιβολή στρατιωτικής δικτατορίας, με καθολική απαγόρευση κάθε πολιτικής, ατομικής και συνδικαλιστικής ελευθερίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η βιαιότητα της καταστολής ήταν τέτοια που παραδόθηκαν στη δημόσια πυρά δεκάδες βιβλιοθήκες και τα ελεγχόμενα έντυπα «κοσμούσαν» από φωτογραφίες λιντσαρισμένων φοιτητών, τα άψυχα σώματα των οποίων κρέμονταν από δέντρα του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος.

6. Μετά από συνεχείς συγκρούσεις και διαρκή πολιτική αστάθεια και ρευστότητα (= ελεγχόμενος κοινοβουλευτισμός), εκδηλώθηκε νέο στρατιωτικό πραξικόπημα το 1991. Ξεσπούν νέες μαζικές αντιδικτατορικές διαδηλώσεις, ακολουθούν νέες συγκρούσεις με δεκάδες νεκρών (κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, από τον χώρο των αντιφρονούντων). Συνέπεια της νέας εσωτερικής αντιπαράθεσης υπήρξε το Σύνταγμα του 1997. Στις προκηρυχθείσες εκλογές του 2001 νικητής ανακηρύσσεται το κόμμα «Οι Ταϊλανδοί αγαπούν τους Ταϊλανδούς» (TRT), η ανάρρηση του οποίου στην εξουσία είχε ως συνέπεια την υλοποίηση και εφαρμογή κάποιων συγκεκριμένων υπεσχημένων πολιτικών κοινωνικής υφής, με αποτέλεσμα και το έτος 2005 το συγκεκριμένο κόμμα να κερδίσει πανηγυρικά τις εκλογές.

7. Το γεγονός αυτό ενεργοποίησε και πάλι τις δικτατορικές, στρατιωτικές δυνάμεις (και τους με αυτές συντασσόμενους πολιτικούς σχηματισμούς), οι οποίες συγκρότησαν ένα κόμμα με την επωνυμία «Λαϊκή Συμμαχία για τη Δημοκρατία, PAD, το οποίο έγινε γνωστό με την επωνυμία «τα κίτρινα πουκάμισα». Βασικές εξαγγελίες του νέου σχηματισμού η εκλογή του μεγαλύτερου τμήματος του βουλευτικού σώματος (σε ποσοστό 70%), από «οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν την κοινωνία» (απόλυτη και σκόπιμη αοριστία χωρίς κανένα ειδικότερο προσδιορισμό, γεγονός το οποίο παραπέμπει σε επιλογή ή διορισμό βουλευτών, χωρίς δηλ. άμεση καθολική εκλογή από τη λαϊκή βάση).

8. Τον Σεπτέμβριο του 2006 ανατρέπεται από τον στρατό η δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση του TRT και θεσπίζεται νέο Σύνταγμα, το οποίο (ευθυγραμμισμένο με τις απόψεις της χούντας, και σε «συνέπεια» με τις προεκλογικές διακηρύξεις του PAD), προβλέπει εκλογή μόνου του ημίσεος του σώματος της Γερουσίας, διορισμό κατ' απόλυτη αυθαίρετη κρίση της κυβέρνησης (χωρίς διαφανείς διαδικασίες αντικειμενικοποιημένης υφής), προσώπων σε συγκεκριμένους πολιτειακούς τομείς και κατάργηση του Συνταγματικού δικαστηρίου, το οποίο αντικαθίσταται από μια διορισμένη, από τον εκάστοτε μονάρχη-βασιλέα- επιτροπή.

9. Η νέα στρατιωτική διακυβέρνηση κατήργησε το κόμμα του TRT (με δικαστική απόφαση διατάχθηκε η διάλυση του), και ήρε όλες τις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Παρά ταύτα η λαϊκή αντίδραση, υπήρξε άμεση και σφοδρή και οδήγησε στον σχηματισμό νέου κόμματος της «Λαϊκής Εξουσίας» (PPP), άτυπου διαδόχου του απαγορευθέντος και διαλυθέντος TRT, το οποίο και στις εκλογές του 2007 κατέλαβε και πάλι την πρώτη θέση, με 233 έδρες από τις συνολικά 480 του κοινοβουλίου.

10. Το πτηθέν κόμμα των «κίτρινων πουκάμισων» (προκάλυμα της στρατιωτικής χούντας), προσπάθησε με κινητοποιήσεις (όπως η γνωστή κατάληψη των διεθνών αεροδρομίων της χώρας), να οδηγήσει σε κατάρρευση τη δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση. Συνάμα, οι πολιτειακοί θεσμοί (δικαστικές, αστυνομικές αρχές κ.λπ.), όχι μόνον αρνούσαν να υπακούσουν στις εντολές της πλειοψηφίας και να εφαρμόσουν

τον νόμο αλλά το διορισμένο, από τον μονάρχη, Συνταγματικό δικαστήριο απαγόρευσε την πολιτική δραστηριότητα δυο εν ενεργεία πρωθυπουργών (του ενός με το αιτιολογικό-πρόσχημα ότι εμφανίστηκε σε τηλεοπτική εκπομπή μαγειρικής).

11. Η πλήρης επικύρωση της κατάλυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος έλαβε χώρα τον Δεκέμβριο του 2008, όταν ο υπέργηρος μονάρχης διόρισε ως πρωθυπουργό τον εκλεκτό του στρατού και του PAD (η εμφανής μειοψηφία του οποίου –είχε μόλις 164 βουλευτές επί συνόλου 480– μετατράπηκε σε πλειοψηφία, η οποία σχηματίστηκε με «αποσπάσεις» –διά μεθοδεύσεων– και «μεταγραφές» βουλευτών από το αντίπαλο κόμμα PPP).

12. Η λαϊκή αντίδραση, μετά ταύτα, κατά του μοναρχικού-στρατιωτικού καθεστώτος οργανώνεται μέσα από το «Ενιαίο Δημοκρατικό Αντιδικτατορικό Μέτωπο» (UDD), το οποίο έγινε γνωστό παγκόσμια ως «κόκκινα πουκάμισα». Το παραπάνω συγκροτηθέν μέτωπο αποτελεί μια ευρύτερη σύμπραξη πολιτικών δυνάμεων και έχει ως κύριο αίτημα τη διενέργεια εκλογών με σεβασμό της λαϊκής ετυμολογίας. Ήδη από τον περασμένο Απρίλιο οι συγκρούσεις μεταξύ μετώπου και στρατού γενικεύθηκαν (με 85 νεκρούς και 1780 τραυματίες), με αποκορύφωμα την εισβολή του μετώπου στις 7 Απριλίου στο Κοινοβούλιο της χώρας. Μετά από ημέρες συγκρούσεων στις 19 Μαΐου 2010 ο στρατός, επικράτησε πλήρως.

13. Για λόγους χώρου και συντομίας και ως εκ της φύσης της παρούσας προσέγγισης παραλείπονται αναφορές στις διαρκείς αντικυβερνητικές διαδηλώσεις, στην καθημερινή αντίδραση του λαού, με κάθε μέσο, στις ενδιαμέσες ανατροπές και στις πρόσκαιρες πολιτικές συμμαχίες, και στα γεγονότα που μεσολάβησαν¹⁶.

14. Για την αξιολόγηση του επιπέδου δημοκρατίας στη χώρα αρκούν, πλην της αναφοράς στην προαναφερθείσα ιστορική πορεία της πολιτικής ζωής¹⁷, και οι εξής, ελάχιστες, επισημάνσεις:

α) ρόλος του στρατού ως οργάνου επιβολής της εσωτερικής τάξης προσδιορίζει και τον ενεργό ρόλο του στα πράγματα,

β) η κριτική προς τον θεσμό της κληρονομικής¹⁸ βασιλείας (μέχρι του απώτατου παρελθόντος, των προπατόρων δηλ. του σημερινού μονάρχη), αλλά και στις οικονομικές συναλλαγές της μοναρχίας (τα επονομαζόμενα «αναπτυξιακά προγράμματα), αποτελεί ποινικό αδίκημα, με μέγιστη ποινή μέχρι 15 ετών (αύξηση ορίου από την αρχική πρόβλεψη του ορίου των 7 ετών),

γ) το έτος 1998 υπήρξε καταδίκη μιας ακτιβίστριας, η οποία σε ομιλία της καταφέρθηκε εναντίον της άρχουσας τάξης, με το αιτιολογικό ότι η αναφορά της αυτή θα μπορούσε (υπαινικτικά), να περιλαμβάνει και τον θεσμό της μοναρχίας,

δ) τη διετία 2007-2009 οι αρχές έκλεισαν 6.259 ιστοσελίδες με τη δικαιολογία ότι αποτελούσαν προσβολή για τη μοναρχία,

ε) ο σκύλος του πρίγκιπα Ουασιτλαλονγκόν έχει επίσημα αναγορευθεί σε λοχαγό των Ταϊλανδικών ενόπλων δυνάμεων,

στ) από 29 βουλευτές αφαιρέθηκαν στις 2 Δεκεμβρίου του 2008, τα πολιτικά δικαιώματα για περίοδο πέντε ετών,

ζ) οι δικαστές της Σάντικα, του ανωτάτου δικαστηρίου, διορίζονται αποκλειστικά από τον μονάρχη,

η) ως εθνική εορτή της χώρας έχει ανακηρυχθεί η ημέρα των γενεθλίων του μονάρχη, στις 5 Δεκεμβρίου,

16. Βλ. σχετικά και εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ της 6.6.2010, η οποία στη σελ. 41 επ. έχει εκτενές αφιέρωμα στο θέμα.

17. Βλ. σχετικά και Giles Ji Ungpakorn, "A COUP FOR THE RICH. Thailand's Political Crisis", εκδόσεις Workers Democracy Publishing, 2007 και Joseph Wright, "The balancing Act. A History of modern Thailand", εκδόσεις Asia Books 1991.

18. Άρθρο 8 επ. του νέου Συντάγματος της Ταϊλάνδης.

θ) μόνον 76 γερουσιαστές εκλέγονται. Οι υπόλοιποι 74 διορίζονται, από ελεγχόμενη από τον στρατό επιτροπή,

ι) πριν από τη θέσπιση του νέου Συντάγματος, ίσχυσε ένα προσωρινό. Η στρατιωτική χούντα είχε τότε θεσπίσει ένα νόμο σύμφωνα με τον οποίο αποτελούσε αδίκημα η κριτική τόσο του προσωρινού όσο και του σχεδίου του νέου Συντάγματος,

ια) σε αρκετά άρθρα του νέου Συντάγματος της χώρας¹⁹, προβλέπονται περιορισμοί βασικών δικαιωμάτων κάτω από το πρόσχημα αόριστων κινδύνων. Π.χ. είναι δυνατός ο περιορισμός της ελεύθερης επιλογής κατοικίας και του απαραβίαστου αυτής για λόγους ασφάλειας της δημόσιας τάξης, της ευημερίας των πολιτών και της νεολαίας. Είναι, επίσης, δυνατός ο περιορισμός της ελευθεροτυπίας λόγω ανάγκης διατήρησης της ασφάλειας του κράτους, της δημόσιας τάξης και της υγείας του κοινού. Τέλος, η προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας (υπό την έννοια της διδασκαλίας), καθιερώνεται υπό τον όρο ότι δεν αντιβαίνει στα καθήκοντα του πολίτη.

V. Από το ειδικό στο γενικό - Το πρόβλημα

1. Η στρατιωτική χούντα της Ταϊλάνδης εξέδωσε προ διετίας (διά του τοπικού αρμοδίου γραφείου της Ιντερόλ), και κοινοποίησε στη διεθνή κοινότητα ένταλμα αναζήτησης και σύλληψης πρώην πρωθυπουργού δημοκρατικά εκλεγμένων κυβερνήσεων με κατηγορίες περί διαφθοράς. Υπενθυμίζεται ότι η διεθνής σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη διαφθορά²⁰ υπογράφηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 15 Σεπτεμβρίου του 2005²¹. Ηχεί περίεργα η Ταϊλάνδη (με σοβαρά προβλήματα δημοκρατικής απόκλισης), να είχε ήδη ενεργοποιήσει προ δυο ετών (περί το 2007-2008), τα ηθικά της αντανάκλαστικά και να είχε κινητοποιήσει τον δικαστικό και κατασταλακτικό της μηχανισμό όσον αφορά το εν λόγω αδίκημα και την απόδειξή του.

2. Η προφανής σκοπιμότητα του ως άνω εντάλματος είχε ως συνέπεια να μην εκτελεστεί από κανένα από τα υπόλοιπα 187 ανά τον κόσμο γραφεία της Ιντερόλ (ουσιαστικά πολιτική απόφαση αναγνωρίζουσα το υφιστάμενο πρόβλημα). Δεδομένης της υποχρέωσης αυτόματης εκτέλεσης του (κάθε), εντάλματος, η μη εκτέλεσή του συνιστά μια –υπό την ευρεία έννοια- παράβαση καθήκοντος, αφού μέχρι σήμερα το εν λόγω ένταλμα βρίσκεται εν υπνώσει. Ήδη δηλ. η Ιντερόλ άτυπα εκτίμησε ότι πρόκειται περί θέματος πολιτικής διάστασης.

3. Μετά την παρέλευση δυο ετών από την έκδοση του πρώτου εντάλματος η στρατιωτική χούντα της Ταϊλάνδης εξέδωσε (προ ολίγων ημερών), νέο ένταλμα βασισμένο στην αιτιολογία περί εμπλοκής του πρώην πρωθυπουργού σε τρομοκρατικές πράξεις²². Κάλλιστα δηλ. μπορεί κάθε τοπικό γραφείο να προχωρήσει στη σύλληψη και πρώοθηση του εκζητούμενου για το νέο ένταλμα.

4. Ανεξάρτητα από την ειδική περίπτωση της Ταϊλάνδης, το πρόβλημα που ανακύπτει είναι απλό: μπορεί μια αναλόγου βαθμού δημοκρατικότητας χώρα να εκδίδει αξιόπιστα εντάλματα για αδικήματα που

αναδύουν οσμή (αν δεν προδίδουν ευθέως ύπαρξη), πολιτικής υφής και τα εντάλματα αυτά να είναι δεσμευτικά προς εκτέλεση για δικαιοκρατικά προηγμένες χώρες, όπως τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Είναι δυνατή η έναρξη συζήτησης σε στενό νομικό επίπεδο (αφωρόντος τόσο τη διαδικασία όσο και την ουσία της καταγγελλόμενης διά του εντάλματος πράξης), προ πάσης επίλυσης-απάντησης στο ως άνω ερώτημα; Μπορεί να νομιμοποιηθεί ή οποια δικαστική ή αστυνομική συνεργασία σε διεθνές επίπεδο προ της θεσμοθέτησης συστάματος ελέγχου και εξομώσεως των διαφορετικών εννόμων τάξεων (στη βάση ελάσσωνων αρχών), οι οποίες προσέρχονται στη συνεργασία;

5. Είναι προφανές ότι η διεθνής συνεργασία τόσο στους τομείς της ασφάλειας όσο και της απονομής του δικαίου απαιτεί και προϋποθέτει «πολιτικές» αξιολογήσεις. Είναι δηλ. αναγκαστική η σύμπλεξη αξιολογικών κρίσεων (το άλλο πρόσωπο της σκοπιμότητας), με την αρχή της νομιμότητας.

VI. Το πολιτικό έγκλημα και το πολιτικό άσυλο

1. Σε όλες τις περιπτώσεις έκδοσης ενταλμάτων σύλληψης από γραφεία εδρεύοντα σε χώρες όπου είτε υφίσταται δημοκρατική εκτροπή είτε δεν λειτουργούν με τον καλύτερο τρόπο οι δημοκρατικοί θεσμοί, υπεισέρχονται αυτόματα (και αποτελούν θέματα προς διερεύνηση), δύο μεγέθη: η έννοια του πολιτικού αδικήματος και η έννοια του ασύλου.

2. Όλες οι διεθνείς συμβάσεις αλλά και πολλές Συνταγματικές πράξεις προβλέπουν διακριτή μεταχείριση του πολιτικού εγκλήματος. Επιφυλάσσεται δηλ. στο πολιτικό έγκλημα μια ειδική αντιμετώπιση. Ως σύνθετο πολιτικό έγκλημα²³ θεωρείται η ένωση πολιτικού και κοινού εγκλήματος. Στην πολιτική ιστορία αμιγώς «απλό» πολιτικό έγκλημα σπάνια συναντάται, ως εκ της αδυναμίας τέλεσης μεμονωμένων πράξεων πολιτικής ανυπακοής. Κατά συνέπεια η σύμπλεξη πράξεων του κοινού ποινικού δικαίου με πράξεις ιδεολογικά ωθούμενες είναι de facto αναγκαία για την επίτευξη του τεθέντος πολιτικού στόχου.

3. Για τον προσδιορισμό του πολιτικού εγκλήματος έχουν διατυπωθεί τρεις θεωρίες (ως αντιστάθμισμα της απουσίας νομοθετικού ορισμού της εννοίας):

α) Σύμφωνα με την πρώτη, την αντικειμενική θεωρία, κριτήριο δικαίωματος που προσβάλλεται. Έτσι το πολιτικό έγκλημα χαρακτηρίζεται από το αντικείμενο του και όπως το όρισε η Διεθνής Διάσκεψη για την ενοποίηση του ποινικού Δικαίου της Κοπεγχάγης το 1935, είναι το έγκλημα που στρέφεται κατά της οργανώσεως και της λειτουργίας του Κράτους καθώς και κατά των δικαιωμάτων των πολιτών που απορρέουν απ' αυτήν.²⁴

β) Σύμφωνα με την επόμενη θεωρία, την υποκειμενική, μια πράξη προσλαμβάνει τον χαρακτηρισμό και το «χρώμα του πολιτικού εγκλήματος κατά τις περιστάσεις και αναλόγως του υποκειμένου σκοπού»²⁵.

γ) Τις αντιθέσεις και τα κενά, που παρουσιάζουν οι δυο παραπάνω θεωρίες, έρχεται να καλύψει μια τρίτη (συμβιβαστική ή μικτή), θεωρία, η οποία συνδυάζει τόσο τη φύση του προσβαλλομένου αγαθού όσο και τον σκοπό του δράστη. Προτείνεται δηλ., σύμφωνα με τη μικτή θεω-

19. Άρθρα 34, 45, 50.

20. Βλ. σχετικά *M. Καϊάφα-Γκμπάντι*, «Ποινική καταστολή της διαφθοράς. Το νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ευρύτερη διεθνή σκηνή», ΠοινΧρ 2010, 3.

21. Βλ. σχετικά *B. Φλωρίδη*, «Το διεθνές νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς», ΠοινΔικ 2007, 203 επ.

22. Σε συνάφεια με τις προηγούμενες επισημάνσεις σημειώνεται, ως εκ περισεύς, ότι η τέλεση εγκλήματος που εκδηλώνεται ως προσπάθεια εγκαθίδρυσης ή διαφύλαξης του δημοκρατικού πολιτεύματος (Ποιο είναι άραγε; Υπό το πρίσμα ποίων αντικειμενικών προσεγγίσεων ελέγχεται;), ή ως δράση υπέρ της ελευθερίας ή ως πράξη που αποσκοπεί στην άσκηση θεμελιώδους ατομικής, πολιτικής ή συνδικαλιστικής ελευθερίας, δεν συνιστά τρομοκρατική πράξη (σε σχέση με το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης), βλ. έτσι η *E. Συμωανίδου-Καστανίδου*, «Ο νόμος για το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας», ΠοινΔικ 2004, 773 επ. και 781.

23. Βλ. σχετικά *E. Αποστολόπουλου/Α. Καμινάρη/Π. Κομματά/Α. Κότσιφα*, «Το πολιτικόν έγκλημα», εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης, 1978, σελ. 51, *B. Παπαναστασίου*, «Πολιτικά εγκλήματα και αι επ' αυτών διακρίσεις», ΠοινΧρ 1981, 14 και 17, και *B. Παπαδάτου*, ΝοΒ 1977, 325.

24. Αυτή τη θεωρία φαίνεται να ακολουθεί ο Άρειος Πάγος. Βλ. σχετικά *Δ. Σπινέλλη*, «Παρελθόν και μέλλον της έκδοσης στην Ευρώπη», ΠοινΧρ 2001, 675 επ.

25. Βλ. έτσι και *Κ. Τσουκαλά*, «Τα ορκωτά Δικαστήρια», εκδόσεις Π.Δ. Σακελλάριος 1929, σελ. 210.

ρία, να λαμβάνονται υπόψη και τα δυο κριτήρια των δυο προηγούμενων θεωριών.

4. Αν και το κίνητρο δεν αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης του αδικήματος, δεν είναι ευχερής η απόδοση ταπεινών κινήτρων (π.χ. ενδεικτικά κινήτρων φιλοκερδείας ή κινήτρων προσωπικού συμφέροντος), στην περίπτωση π.χ. του πρώην πρωθυπουργού της Ταϊλάνδης, ακόμη και αν ο τελευταίος είχε διαπράξει ποινικά αδικήματα (στα πλαίσια υπόθεσης εργασίας), αμυνόμενος κατά της στρατιωτικής χούντας ή στην προσπάθειά του να την ανατρέψει, στα πλαίσια της υποκειμενικής θεωρίας, όπου ως άζοντας εκλαμβάνεται η υποκειμενική στόχευση του δράστη, με βάση το κίνητρο της πολιτικής αλλαγής, ο χαρακτηρισμός των, όποιων, αδικημάτων ως πολιτικών είναι αναπόφευκτος. Ουσιαστικά πρόκειται περί εγκληματικής συμπεριφοράς ένεκεν προϋφισταμένης ανάλογης πεποίθησης απολύτου ορθότητας. Αλλά και στα πλαίσια της αντικειμενικής θεώρησης η πολιτική φύση των αδικημάτων και η σύνδεσή τους με την Πολιτειακή λειτουργία και κρατική διαχείριση είναι δεδομένη. Συνεπώς καλύπτονται πλήρως και τα δυο κριτήρια της τρίτης μικτής θεωρίας.

5. Προς επίρρωση των προαναφερομένων επισημαίνεται ότι κάθε πράξη άρνησης συναίνεσης και αποδοχής (παθητικής ή ενεργητικής), των όρων λειτουργίας του πολιτικού-οικονομικού και κοινωνικού συστήματος και της εξουσίας που το εποπτεύει και το καθοδηγεί, εμπεριέχει, τουλάχιστον νοηματικά, και μια αντίδραση - προσπάθεια αλλαγής δομών και διαδικασιών, η οποία τείνει στην αναίρεσή του (του «συστήματος»), και φυσικά στην προώθηση μιας άλλης λύσης και προοπτικής εξουσίας,²⁶ (πάντα υπό την αίρεση και την προϋπόθεση εργασίας ότι οι πράξεις του πρώην πρωθυπουργού είναι αληθείς και βάσιμες, σύμφωνα με το ένταλμα).

6. Και υπ' αυτήν την έννοια η φερόμενη ως «ενεργητική» άρνηση του πολιτικού συστήματος, εκ μέρους του πρώην πρωθυπουργού, στερείται ταπεινών αιτιών (αφού εξ' ορισμού ο νοηματικός χώρος της αμφισβήτησης εμπεριέχει και πολιτική πρόταση και τελικό -ασχέτως αξίας και αποδοχής- πολιτικό στόχο) και επιβεβαιώνει τις προβληθείσες θέσεις περί πολιτικών κινήτρων.

7. Σχηματοποιώντας σε αφηρημένο επίπεδο, οποιαδήποτε, πρακτική (όπως π.χ. η υπονοούμενη εξώθηση υπό των πρώην πρωθυπουργού υποστηρικτών του σε συνεχείς διαδηλώσεις²⁷) και θεωρητική, αμφισβήτηση (κάθε πράξη άλλωστε σύμφωνα με τη λογική του Γκράμσι), της διαχειριστικής τάξης του «συστήματος» και συνεπώς της εξουσίας είναι πολιτική πράξη, ανεξάρτητα από τα κίνητρα του δράστη.

8. Αυτή την αμφισβήτηση της εκάστοτε ενεστώσας τάξης πραγμάτων και τη διακύβευση του κύρους, των συμφερόντων και των ισορροπιών που αυτή (η τάξη πραγμάτων), εκφράζει και εκπροσωπεί, έρχεται ο κάθε νομοθέτης (όπως στην υπό κρίση περίπτωση η χούντα της Ταϊλάνδης), με συγκεκριμένες τυποποιήσεις, και με αναγωγή αγαθών σε έννομα και τη θεωρεί αξιόποινη ως έκφραση μη ανεκτής επιδίωξης ή καλύτερα μη επιτρεπτού τρόπου αντιπαράθεσης. Άλλωστε το εκάστοτε πολιτικό σύστημα εξουσίας (και δη αντιδημοκρατικό), καθιερώνει κατ' αποκλειστικότητα τους τρόπους διαχείρισής του (χωρίς ποτέ όπως είναι αυτονόητο να προβλέπει διαδικασίες ανατροπής του), αναπαγωγής του και φυσικά διατήρησής του.

26. Βλ. έτσι Θ.Θ. Κονταξή, «Το έγκλημα της απειθείας», εκδόσεις Π. Σάκκουλα, 2000, σελ. 30 και G. Bocca, «Εμείς οι τρομοκράτες», εκδόσεις INDEX, 1993, σελ. 34, «ακόμη και ο τρομοκράτης προσπαθεί να ανατρέψει το σύστημα αξιών και αρχών προσπαθώντας να επιβάλει νόμους ή σκοπεύοντας να ανακατατάξει την κοινωνία ή να της καθορίσει κατεύθυνση».

27. Άκρως ενδεικτική τόσο της προσπάθειας να περιοριστεί η έννοια του πολιτικού εγκλήματος όσο και της έμμεψης αναγνώρισης ότι, τελικά, υφίσταται πολιτικό έγκλημα, είναι π.χ. η Σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου για την έκδοση εγκληματιών, η οποία κυρώθηκε με τον Ν 1689/1987, σύμφωνα με την οποία (και για προφανείς λόγους), «η απόπειρα κατά της ζωής αρχηγού κράτους δεν θεωρείται πολιτικό έγκλημα» (κατά συνέπεια υφίσταται, γενικώς, πολιτικό έγκλημα).

9. Ακόμη δηλ. και να υφίστατο ζήτημα τέλεσης ποινικών αδικημάτων, η συμπεριφορά του πρώην πρωθυπουργού, ενόψει των κινήτρων και της στόχευσής του, συνιστά και πάλι πολιτικό έγκλημα. Κάθε πράξη δηλ. μη αμιγώς στοχεύουσα στην ανατροπή-αλλαγή των όρων λειτουργίας της Πολιτείας (π.χ. διαδήλωση παρά την αντίθετη απαγόρευση), αλλά έχουσα υποστηρικτικό ρόλο σε άλλη πράξη (π.χ. κλοπή χαρτιού και ξύλων για την αναγραφή και ανάρτηση συνθημάτων στην παραπάνω διαδήλωση), και με την οποία στερρώς συνδέεται, δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί ως αμιγώς πολιτική πράξη. Αποδείξει το γεγονός ότι η υποστηρικτική πράξη δεν θα είχε νόημα τέλεσης και ουδέποτε θα ελάμβανε χώρα αν δεν είχε ως σημείο αναφοράς-εξυπηρέτησης την πρωτεύουσα πράξη, εκ της οποίας αρύεται (αναγκαστικά), και τον πολιτικό χαρακτηρισμό²⁸. As μη διαφεύγει ότι και ο τυχόν εξτρεμιστικός ή μη χαρακτήρας των πολιτικών πεποιθήσεων δεν συμμετέχει (δεν είναι και λογικά δυνατή και συμβατή ηπία πολιτική αντιπαράθεση με την τέλεση ποινικά προβλεπόμενων πράξεων), στη διαμόρφωση του πολιτικού χαρακτηρισμού. Εξ' ορισμού, άλλωστε, μόνον ενέργειες υπέρβασης, πολιτικά ανορθόδοξες σύμφωνα με την εκάστοτε κρατούσα αντίληψη περί Πολιτειακής λειτουργίας, οδηγούνται προς δικαστική διερεύνηση και κρίση.

10. Με δεδομένη την απαγόρευση έκδοσης για πολιτικά αδικήματα, ο χαρακτηρισμός μιας συμπεριφοράς (και δη από τα πρώτα στάδια που ανακύπτει το ζήτημα), διαδραματίζει κρίσιμο και καίριο ρόλο. Ο δικόμομος δε για τις πολιτικές του πεποιθήσεις δικαιούται πολιτικού ασύλου.

11. Ως άσυλο ορίζεται, λοιπόν, ο χώρος εκείνος, στον οποίο καταφεύγει κανείς και εξασφαλίζει τη φυσική και ηθική του ακεραιότητα, την προστασία της αξιοπρέπειάς του και την ελευθερία της έκφρασής του. Η αποδοχή ενός αλλοδαπού στο έδαφος ενός κράτους και η παροχή προς αυτόν εγγυήσεων και προστασίας έναντι των κινδύνων που αντιμετωπίζει συνιστά χορήγηση πολιτικού ασύλου. Βέβαια ο ορισμός αυτός είναι νομικά ατελής και ουσιαστικά συμπληρώνεται και εξειδικεύεται με την παράλληλη αναφορά στην έννοια του πρόσφυγα.

12. Ο Δίας προστάτευε τους ικέτες και τους ζητούντες έλεος και άσυλο φυγάδες²⁹, πολλές φορές, μάλιστα, γίνονταν και εξαγνιστές των ενόχων δολοφονίας, κληθείς για τον λόγο αυτό και Καθάρσιος³⁰. Ο Πλούταρχος επεσήμαινε δε ότι η ιδέα της νομικής ενότητας του ανθρώπινου γένους παραμένει πλήρως ισχυρή σαν αξίωση του ορθού λόγου³¹. Από τους 21 πολιτισμούς που έχει γνωρίσει η ανθρωπότητα το άσυλο υπήρξε κατεξοχήν θεσμός των μεσογειακών πολιτισμών^{32,33}, και δη του Αιγυπτιακού, του Ελληνικού, του Ιουδαϊκού και του Αραβικού. Στο Γαλλικό Σύνταγμα του 1793, στο άρθρο 120, εμφανίζεται το άσυλο για πρώτη φορά ως δικαίωμα του κράτους να παρέχει καταφύγιο σε κάθε υπήκοο άλλου κράτους, του οποίου η ζωή ή η ελευθερία κινδυνεύει. Προέβλεπε, μάλιστα, και μια σημαντική (από πολιτικής και ηθικής άποψης), εξαίρεση: δεν αφορούσε την περίπτωση των τυράννων³⁴.

28. Ο I. Μανωλεδάκης, «Ποινικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος, άρθρα 1-49», γ' έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, 1992, σελ. 214, επισημαίνει ότι «για να φτάσει ο πολιτικός εγκληματίας στο στόχο του, πρέπει να προσβάλει θέλοντας και μη ένα πλήθος από έννομα αγαθά ... το κράτος είναι ένα έννομο αγαθό περικυκλωμένο από άλλα έννομα αγαθά, ανθρώπινες ζωές, προσωπικές ελευθερίες, εγκαταστάσεις, υπηρεσίες κ.λπ., ... και για να φτάσει σ' αυτό πρέπει να περάσει από τα αγαθά αυτά».

29. Βλ. Οδύσσεια Ζ, στιχ. 207-209.

30. Βλ. και Αισχύλου Ικέτιδες, στιχ. 615-616, περί του «Ίκεσίου Διός».

31. Βλ. σχετικά Ν. Μ. Πασχαλίδη, «Αεροπειρατεία και πολιτικό άσυλο», Αρμ 1992, 292.

32. Βλ. σχετικά και W. Ryan, «The Historical Case for the Right of Sanctuary», Journal of Church and State 1987, 213.

33. Βλ. σχετικά Ε. Ρούκουνα, «Διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1995, σελ. 251.

34. Βλ. σχετικά Δ. Ζωγραφόπουλου/Σ. Παπαπολυχνίου/Ι. Κίκρια, «Το πολιτικό άσυλο», Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου, 1992, σελ. 446.

13. Το δικαίωμα του ασύλου περιλαμβάνεται στο άρθρο 14 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948, «κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει δικαίωμα να ζητά άσυλο και να του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες». Η Σύμβαση της Γενεύης του 1951 περί του καθεστώτος των προσφύγων είναι το σημαντικότερο νομοθετικό κείμενο, το οποίο συμπληρώνεται από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το σημαντικότερο κείμενο είναι η Σύμβαση του Δουβλίνου του 1990 «Περί καθορισμού του Κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως παροχής ασύλου, η οποία υποβάλλεται σ' ένα από τα Κράτη-μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων». Παράλληλα στον Ευρωπαϊκό χώρο ισχύει και η σύμβαση του Shengen του 1985 και η συμπληρωματική της το 1990 (σχετικά με την «προσδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα») στο 7ο κεφάλαιο της οποίας καταγράφονται αναλυτικά οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες απονομής ασύλου³⁵, ενώ άρθρα σχετικά με το θέμα περιέχει και η συνθήκη του Μάαστριχτ του 1991, Κ1, Κ3, 100Γ³⁶. Σημαντικότερες σχετικές περιφερειακές συμβάσεις είναι: η Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας του 1969, η Σύμβαση για το εδαφικό άσυλο του 1954 στο Καράκας, η Σύμβαση για το πολιτικό άσυλο του 1933 στο Μοντεβιδέο και η Σύμβαση της Αβάνας του 1928³⁷.

14. Όσον αφορά στη νομοθετική κατοχύρωση του ασύλου στην Ελληνική έννομη τάξη λεκτέα τα εξής: το Σύνταγμα του 1975, για πρώτη φορά, εισήγαγε διάταξη προστασίας των αλλοδαπών, στο άρθρο 5 παρ. 2 εδ. Β', σύμφωνα με την οποία «απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας». Η ρύθμιση με ρητή αναφορά στο πολιτικό έγκλημα (ως στοιχείου απαγόρευσης της έκδοσης), επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 438 εδ. γ' ΚΠΔ³⁸.

15. Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951, πρόσφυγας είναι «κάθε πρόσωπο το οποίο εκ δεδικοιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης, ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει υπηκοότητα και δεν μπορεί ή λόγω του φόβου αυτού δεν επιθυμεί να απολαμβάνει της προστασίας της χώρας ταύτης ή εάν δεν έχει κάποια υπηκοότητα και βρίσκεται εκτός της χώρας της συνήθους διαμονής αυτού και δεν μπορεί ή δεν θέλει να επιστρέψει σ' αυτήν...»³⁹. Με την αίτηση, λοιπόν, παροχής πολιτικού ασύλου ένας αλλοδαπός, ζητά από ένα κράτος, να υπαχθεί στην προστασία των διατάξεων της Γενεύης, επικαλούμενος την ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα, γεγονός το οποίο αποκλείει και την έκδοσή του (άρα κατά συνέπεια αποκλείει και την εκτέλεση τυχόν εντάλματος σε βάρος του).

16. Ουσιαστικά τα στοιχεία που εκτιμώνται για τον χαρακτηρισμό ενός αλλοδαπού, που επιδιώκει να καταγραφεί ως πολιτικός πρόσφυγας, είναι δυο: το υποκειμενικό, μια ενδιάθετη κατάσταση, δηλ. ο φόβος

της δίωξης, και το αντικειμενικό, η συνδρομή των όρων και των συνθηκών πρόκλησης φόβου που επικαλείται⁴⁰.

17. Η ύπαρξη, συνεπώς, ασύλου, προϋποθέτει πολιτικό πρόσφυγα και η ύπαρξη του τελευταίου δίωξη του για πολιτική (ή άλλου είδους εκποιοθήσεων, πάντως, εκποιοεύμενη), δράση. Όπως δε προαναφέρθηκε παροχή πολιτικού ασύλου αποκλείει εκτέλεση εντάλματος σύλληψης για τα αυτά περιστατικά, αφού ήδη θα έχει κριθεί ότι πρόκειται περί πολιτικής υφής δίωξη.

VII. Προτάσεις - Συμπεράσματα

1. Υποχρεούται κάθε ένα από τα 187 τοπικά γραφεία της Ίντερπόλ να εκτελέσει το ένταλμα σύλληψης σε βάρος του πρώην πρωθυπουργού της Ταϊλάνδης; Επισημαίνεται ότι με τον θεσμό της έκδοσης του προσώπου αποσκοπείται η εξισορρόπηση μεταξύ διακρατικής συνεργασίας αφενός και προστασίας των δικαιωμάτων των εκζητούμενων αφετέρου⁴¹, με την υπενθύμιση ότι απαγορεύεται η έκδοση για πολιτικά αδικήματα και ότι σε περίπτωση παραβίασης (επαπειλουμένων ή επελθουσών), των σχετικών με την έκδοση διατάξεων μπορεί να γίνει επίκληση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ.

2. Προϋπόθεση ουσιαστικής νομιμοποίησης ενός εντάλματος σύλληψης αποτελεί η ύπαρξη δημοκρατικής πολιτείας (αφορά το κράτος το οποίο εκδίδει το ένταλμα), όπως άλλωστε ρητά αναφέρεται στη Σύμβαση (άρθρο 6), για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών του 1950 (όπως τροποποιήθηκε με τα Πρωτόκολλα του 1963 και 1966).

3. Είναι η μόνη προϋπόθεση, η οποία διασφαλίζει (αν όχι πλήρως πάντως σε μέγιστο βαθμό αντικειμενικής προσέγγισης), ότι το εκδοθέν ένταλμα ανταποκρίνεται σε υφιστάμενο πρόβλημα και δεν αποτελεί προκάλυμμα δίωξης πολιτικής δράσης ως απόρροια διεφθαρμένης πολιτειακής λειτουργίας⁴².

4. Πλνν, όμως, δεν υφίσταται κοινά αποδεκτό κλίμακα αξιολόγησης του επιπέδου δημοκρατικότητας μιας χώρας. Η ύπαρξη π.χ. Κοινοβουλίου σε μια χώρα αρκεί για την απόδοση ανάλογο χαρακτηρισμού; Η μόνη δυνατώτητα για την αξιολόγηση της δημοκρατικότητας μιας χώρας, είναι η εφαρμογή των κριτηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (για την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία), τα επονομαζόμενα δηλ. και ως κριτήρια της Κοπεγχάγης⁴³ θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση μιας ανάλογης αξιολόγησης.

5. Η ανάγκη προ-ελέγχου του πλαισίου έκδοσης ενός εντάλματος ως βασική προϋπόθεση εκτελεστότητας προκύπτει αφενός μεν από το γεγονός ότι θεσπίστηκε θέση συνδέσμου μεταξύ Ίντερπόλ και ΟΗΕ (έτσι ώστε να υπάρχει άμεση αμφίδρομη μεταξύ τους επικοινωνία), αφετέρου από το γεγονός ότι πολλά εντάλματα παραμένουν «εν υπνώσει»

35. Βλ. σχετικά ΚΝοΒ 1997, 1268.

36. Βλ. σχετικά «Η συνθήκη του Μάαστριχτ», του Παντείου Πανεπιστημίου, εκδόσεις Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ, 1993, σελ. 325 υπό τον τίτλο: «Η συνεργασία των Κρατών μελών της ΕΕ στους τομείς της Δικαιοσύνης και των εξωτερικών υποθέσεων», η επιμέλεια του οποίου ανήκει στον Π.Ν. Στάγκο.

37. Βλ. σχετικά Π. Νάσκου-Περράκη, «Το νομικό καθεστώς των προσφύγων στην Ελληνική και διεθνή έννομη τάξη», εκδόσεις Α. Σάκκουλα, 1991 σελ. 41 επ. και 135 επ.

38. Η έννοια της δράσης υπέρ της ελευθερίας εν μέρει τέμνεται και συναντάται με την έννοια του πολιτικού εγκλήματος. Οι πράξεις ενός δικτάτορα μπορούν να θεωρηθούν πολιτικά εγκλήματα αλλά όχι δράση υπέρ της ελευθερίας. Η μια έννοια πότε είναι ευρύτερη της άλλης και πότε στενότερη. Βλ. σχετικά Α. Λοβέρδου, «Συνταγματική κατοχύρωση του πολιτικού ασύλου. Συμβολή στην Ερμηνεία του άρθρου 5 παρ. 2γ' του Συντ.», ΝοΒ 1988, 44-45.

39. Βλ. σχετικά και εγχειρίδιο κατάρτισης RLD2 «περί καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα», έκδοση του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, 1997. Βλ. επίσης την απόφαση του Γερμανικού Ακυρωτικού της 25.3.1959, ΚΝοΒ 1960, 289, για την ερμηνεία των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης και τον ορισμό των εννοιών «άπολις και πρόσφυγας». Βλ. ακόμη και απόφαση ΤριπλημΜυτιλήνης 585/1993 ΕλλΔνη, 1994, 235.

40. Βλ. σχετικά τις αποφάσεις του ΣΤΕ 3832/1992 και 3833/1992 Αρμ ΜΖ', 478 και 480.

41. Βλ. σχετικά και Ε. Βασιλακάκη, «Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου», ΠοινΔικ 2004, 202 επ.

42. Βλ. σχετικά με τις συνέπειες του δημοκρατικού ελλείμματος (ως στοιχείου υπόβαθρου και ανάπτυξης εγκληματικών συμπεριφορών), Ν. Μπιζλέκη, «Η διαφθορά ως νομικό και πολιτικό πρόβλημα», ΠοινΧρ 2009, 97 και 107.

43. Τουλάχιστον των τριών γενικών, διότι το τέταρτο είναι ειδικό. Τα κριτήρια αυτά θεσπίστηκαν το 1993 στην Κοπεγχάγη και ενισχύθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης το 1995. Τα κριτήρια (όπως τα έχει εξειδικεύσει –στις 7.6.2010– και η εισηγήτρια του Ευρωκοινοβουλίου Ρία Ομεν Ρουίτεν), είναι τα εξής: το πολιτικό (σταθερότητα θεσμών που εγγυώνται κράτος δικαίου, δικαιώματα του ανθρώπου και σεβασμό μειονοτήτων, ανεξάρτητες εξουσίες και αρχές, ελευθερία έκφρασης και πίστης, κατοχύρωση συλλογικών δικαιωμάτων, ελευθεροτυπία, κ.λπ.), το οικονομικό (ύπαρξη λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς, ικανότητα αντιμετώπισης ανταγωνιστικών πιέσεων), και του κεκτημένου της ένωσης (ικανότητα προσήλωσης στους στόχους, κ.λπ.).

ως απόρροια προηγηθείσας (άτυπης και θεσμικά-τυπικά μη προβλεπόμενης αξιολόγησης), περί του τρόπου έκδοσης τους και των κινήτρων που οδήγησαν σ' αυτή.

6. Κατά συνέπεια η θεσμοθέτηση στην κεντρική διεύθυνση της Ιντερπόλ, ανεξάρτητης νομικής υπηρεσίας, στελεχωμένης από δικαστές και εμπειρογνώμονες και υπαγόμενη απευθείας στον ΟΗΕ, η οποία θα ελέγχει τη χώρα προέλευσης και τις παραμέτρους της έκδοσης κάθε εντάλματος, είναι αναγκαία. Αν η χώρα πληροί τους όρους των κριτηρίων της Κοπεγχάγης (ή και άλλους πρόσθετους όρους), τότε το ένταλμα θα αποκτά κωδικό προς εκτέλεση (θα περιάπτεται δηλ. το κύρος της εκτελεσιότητας), και θα προωθείται στα κατά τόπους περιφερειακά γραφεία της Υπηρεσίας, έτσι ώστε να αρχίσει η διαδικασία της έκδοσης. Αν όχι, τότε θα υποχρεούται η χώρα έκδοσης του εντάλματος να αποστέλλει στην κεντρική διεύθυνση της Ιντερπόλ, πλήρη αναλυτικό φάκελο της υπό κρίση υπόθεσης (με όλα τα αποδεικτικά στοιχεία), έτσι ώστε η τελευταία να προβαίνει σε έναν πρώτο έλεγχο (διά της παραπάνω ανεξάρτητης αρχής), της βασιμότητας του περιεχομένου. Μόνον ύστερα από σχετικό εγκριτικό σήμα της κεντρικής διεύθυνσης θα ενεργοποιείται η εκτελεσιότητα ενός εντάλματος. Στα πλαίσια αυτά θα μπορεί η ειδική επιτροπή του ΟΗΕ να καλεί τον αναφερόμενο στο ένταλμα (όταν αυτή το κρίνει), να παράσχει κάποιες πρώτες, έγγραφες εξηγήσεις σχετικά με τα καταγγελλόμενα (ιδίως στις περιπτώσεις που κάλλιστα θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν χορήγηση πολιτικού ασύλου).

7. Πρώτο συμπέρασμα: Η συνδρομή των προϋποθέσεων χορήγησης πολιτικού ασύλου αποκλείει την εκτελεσιότητα εντάλματος.

8. Υπ' αυτή την έννοια θα υπάρχει ένα προστάδιο ελέγχου του εντάλματος, έτσι ώστε να διακρίνονται οι περιπτώσεις πολιτικής δίωξης ή οι περιπτώσεις δυνατότητας παροχής ασύλου. Διαφορετικά ο διωκόμενος για τις πολιτικές του πεποιθήσεις εξομοιούται (από πλευράς αντιμετώπισης), με τον δράστη του κοινού ποινικού δικαίου. Και η σύλληψη και η κράτηση και μόνον ενός προσώπου (μέχρι της προσαγωγής του σε οικείες αρχές) διωκόμενου συνιστά «νίκη» όσων επεδίωξαν την πολιτική του (και όχι μόνον), εξόντωσα.

9. Η αναγκαιότητα θέσπισης διαδικασίας διάκρισης περιπτώσεων είναι απολύτως αναγκαία και για έναν ακόμη λόγο: σε περίπτωση έκδοσης εντάλματος σύλληψης είναι αδιανόητο να επαναπροωθείται το πρόσωπο σε χώρες μη δημοκρατικές, όπου η δικαιοσύνη αποτελεί πρόεκτη κυβερνητικών σχεδιασμών και εργαλείο πολιτικής επιρροής. Ενδεικτική η απόφαση του ΣτΕ⁴⁴. Επρόκειτο για αίτηση ακύρωσης κατά απόφασης που διέτασσε την απέλαση προσώπου, κατά της έκδοσης του οποίου είχε γνωμοδοτήσει ο Άρειος Πάγος. Στην απορριπτική της αίτησης απόφαση γίνεται ρητή αναφορά ότι η εκδίκαση των κατηγοριών που εκκρεμούν σε βάρος του προσώπου στη χώρα προέλευσης του τελεί υπό τις εγγυήσεις των άρθρων 3 και 6 της ΕΣΔΑ (με άλλα λόγια ότι το ΣτΕ έκρινε ότι το επίπεδο της δημοκρατικότητας της συγκεκριμένης χώρας παρείχε τις αναγκαίες εγγυήσεις μιας δίκαιης δίκης).

10. Δεύτερο συμπέρασμα: Η «πολιτική» αξιολόγηση των βιοτικών χαρακτηριστικών είναι σύμφυτη με την έννοια του δικαίου (ουσιαστικά, από μια άλλη οπτική αναδεικνύεται, στις παρεμφερείς περιπτώσεις, η σύμπλεξη-εμπλοκή, μεταξύ δικαστικής και εκτελεστικής εξουσίας, στη ρύθμιση-διαχείριση ανάλογων θεμάτων, πράγμα που αποτελεί μορφή οιονεί αναγκαστικής συμμετοχής)⁴⁵. Η δικαιοσύνη δεν είναι αποκομμένη της κοινωνικής δυναμικής ούτε αποφασίζει ερήμην των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών όρων. Ανάλογες σκέψεις περιέχει το

44. Βλ. ΣτΕ 2519/2001 ΝοΒ 2001, 1684.

45. Ακόμη και η Απόφαση-Πλαίσιο για το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (= διεθνές κείμενο ποινικών διατάξεων), αποτελεί, πρωτίστως, ένα πολιτικό δεσμευτικό κείμενο, απόρροια προηγούμενων πολιτικών αξιολογήσεων σχετικά με τους επιδιωκόμενους στόχους. Βλ. έτσι Δ. Συμμεωνίδης/Σ. Παύλου, «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης και έκδοση Ελλήνων πολιτών», ΠοινΧρ 2006, 193 επ.

βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών⁴⁶, το οποίο αρνήθηκε την έκδοση Ιταλού υπηκόου, επικαλούμενο την πολιτική φύση των αδικημάτων του, με σαφείς αναφορές στην επικρατούσα, τότε στην Ιταλία (δεκαετία του 1970), συνθήκες της πολιτικής ζωής και στις δυσλειτουργίες του τότε δημοκρατικού πολιτεύματος της γείτονος χώρας.

11. Χαρακτηριστικό, επίσης, παράδειγμα θεμιτής παρέμβασης της «πολιτικής» αξιολόγησης στη δικαστική διαδικασία (και δη μετά την έκδοση απόφασης), αποτελεί στην Ελλάδα, η υπόθεση του Παλαιστίνιου Ρασίντ. Ο Άρειος Πάγος, επικυρώνοντας ανάλογο βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών, γνωμοδότησε⁴⁷ ότι ο κατηγορούμενος έπρεπε να εκδοθεί στις ΗΠΑ (για να δικαστεί στο περιφερειακό δικαστήριο της Κολούμπια για εγκλήματα κατά την τέλεση αεροπειρατείας), με το αιτιολογικό ότι: «*ναι μεν ως δράση υπέρ της ελευθερίας νοείται και η δραστηριότητα για την αυτοδιάθεση των λαών πλην όμως ... τρομοκρατικές ενέργειες που προξένησαν θύματα και προκάλεσαν κίνδυνο σε ανυπεράσπιστους ανθρώπους δεν αποτελούν πολιτικά εγκλήματα ή συναφή με αυτά ...*».

12. Παρά ταύτα η Ελληνική κυβέρνηση (διά του αρμοδίου Υπουργού Δικαιοσύνης και μετά από σχετική «πολιτική» στάθμιση), σιωπηρά δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση του Ανώτατου Ακυρωτικού και δεν εξέδωσε τον εκζητούμενο (προχώρησε η εκδίκαση του στην Ελλάδα⁴⁸), για προφανείς λόγους⁴⁹. Η εκ της φύσης των πραγμάτων προκύπτουσα πολιτική αξιολόγηση, έσχε κατ' αποτέλεσμα ακόμη και την αποχή από την εκτέλεση δικαστικής απόφασης του Ανώτατου Ακυρωτικού, πράγμα το οποίο αποτελεί πρόκριμα για την εκτέλεση ή μη ενός απλού διαβιβαστικού εγγράφου (ασχέτως του τίτλου που αυτό ενσωματώνει, όπως π.χ. δικαστική απόφαση, τοπικό ένταλμα σύλληψης, κ.λπ.), όπως ένα ένταλμα της Ιντερπόλ, ενόψει και των συνθηκών έκδοσής του.

13. Η νομική επιστήμη και το ποινικό δίκαιο δεν αποτελούν σύνολο στεγνών νόμων, τυπικών ρυθμίσεων και ψυχρών αποφάσεων. Υπάγονται στην προϋφισταμένη πολιτική αξιολόγηση την οποία υπηρετούν. Συνεπώς ο πολιτικός χαρακτήρας τους είναι δεδομένος, όπως και η ανάλογη φύση της απονομής του δικαίου. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο σε ανάλογης φύσης θέματα επιφυλάσσεται στην πολιτική εξουσία η διακριτική ευχέρεια εκτέλεσης ή όχι δικαστικών αποφάσεων (ακριβώς δηλ. επειδή η πολιτική διάσταση είναι κείμενο μέγεθος και απαιτείται πολιτική κρίση). Ο υπουργός Δικαιοσύνης στην Ελλάδα μπορεί να παραγγείλει (όταν τούτο επιβάλλεται από τις διεθνείς σχέσεις της Χώρας), είτε την προσωρινή έκδοση-παράδοση είτε την αναβολή είτε την αναστολή αυτής.⁵⁰

14. Ποιος μπορεί να θεωρήσει –όχι στα πλαίσια αυστηρής επιστημονικής προσέγγισης, διότι κάτι τέτοιο δεν είναι επιδεκτικό ανάλογης αξιολόγησης– ότι το σημερινό καθεστώς της Ταϊλάνδης είναι δημοκρατικό και ότι τα εκδοθέντα ένταλμα του, δημοκρατικά εκλεγέντος και ανατραπέντος υπό του στρατού, πρώην πρωθυπουργού ανταποκρίνονται

46. Το υπ' αριθμ. 2/1998 Υπερ 1998, 568.

47. Βλ. σχετικά το υπ' αριθμ. 820/1989 βούλευμα ΠοινΧρ 1990, 183 επ.

48. Βάσει των αρχών των συμβάσεων για την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας του Μόντρεαλ της 23.9.1971 και της Χάγης της 16.12.1970 για την κατάληψη αεροσκάφους, και καταδικάστηκε σε κάθειρξη 16 ετών.

49. Για τη στάση της Ελληνικής Κυβέρνησης στο θέμα βλ. σχετικά *Heymann/Gersterngom, Pursuing Justice, Respecting the law*, σε Eser/Lagodny Principles and Procedures for a New Transnational Criminal Law, Freiburg 1992, σελ. 141.

50. Βλ. σχετικά ΑΠ 2270/2004 ΠοινΧρ 2005, 792, που έκρινε ότι, κατά τα άρθρα 441 και 442 ΚΠΔ, συνδυαζόμενα και με το κατά το άρθρο 30 παρ. 2 ΚΠΔ δικαίωμα του Υπουργού Δικαιοσύνης για αναβολή ή αναστολή της ποινικής δίωξης στην Ελλάδα όταν τούτο επιβάλλεται από τις διεθνείς σχέσεις της Χώρας, αρμόδιος για να διατάξει την αναβολή ή την προσωρινή παράδοση του εκζητούμενου είναι ο Υπουργός Δικαιοσύνης, και όχι το Συμβούλιο Εφετών.

σε βάσιμες αιτιάσεις;⁵¹ Πώς θα εκτελεστεί, μετά ταύτα, ένα τέτοιο ένταλμα; Ποια η ηθική και νομική του νομιμοποίηση; Ούτε οι διεθνείς αστυνομικές συνεργασίες μπορούν να εμφανίζονται συνεργόι καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λόγω της πολιτικά (κατά το καταστατικό τους, διότι ουσιαστικά, στην πράξη, κάτι ανάλογο συχνά δεν ισχύει), ουδέτερης λειτουργίας τους.

15. Κατά συνέπεια η ολοκληρωμένη πρόταση έχει ως εξής: η ειδική επιτροπή του ΟΗΕ (εδρεύουσα στη Λυών), θα εξετάζει, βάσει προϋφισταμένης (και υπό διαρκή ενημέρωση και εμπλουτισμό), κλίμακας (με ειδικότερες κατηγορίες), τον βαθμό δημοκρατικότητας της χώρας έκδοσης. Αν η τελευταία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως δημοκρατία δυτικού τύπου⁵², (υπό την έννοια της λειτουργίας της και όχι λόγω της διάρθρωσης του πολιτεύματός της), τότε θα εξετάζεται η πιθανότητα ύπαρξης υποκρυπτόμενης πολιτικής δίωξης ή άλλης σκοπιμότητας. Αν αυτή θεωρείται πιθανή το ένταλμα (το οποίο θα παραμένει ανενεργό μέχρι της επικύρωσής του από την επιτροπή του ΟΗΕ. Με άλλα λόγια η απόφαση της επιτροπής θα είναι δεσμευτική και όχι γνωμοδοτική), δεν θα εκτελείται. Η επιτροπή θα έχει τη δυνατότητα ενημέρωσης του δικώκτου και κλήσης του προς παροχή εγγράφων εξηγήσεων προ πάσης ενέργειας της Ιντερπόλ.

16. Η παραπάνω διαδικασία αποτελεί και έμμεση πίεση προς τη χώρα έκδοσης συμμόρφωσής της προς την κατεύθυνση της δημοκρατικής προόδου. Άλλωστε ανάλογες επιτροπές με ανάλογο, μάλιστα, αντικείμενο έχουν θεσπιστεί στα πλαίσια λειτουργίας του ΟΗΕ, όπως⁵³:

α) Η επιτροπή HRC, η οποία ελέγχει την εφαρμογή των διατάξεων του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Η παραπάνω επιτροπή συγκροτείται σε σώμα από ανεξάρτητους ειδικούς και συνέρχεται τρεις φορές ετησίως. Όλα τα κράτη μέλη που έχουν υπογράψει και κυρώσει τα Σύμφωνα για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα του 1966 υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις σχετικά με την τήρηση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τα διεθνή κείμενα. Η επιτροπή εξετάζει τις εκθέσεις και απευθύνει συστάσεις και παρατηρήσεις (οι οποίες δεσμεύουν όλες τις αρχές του κράτους μέλους). Μάλιστα, προβλέπεται και προσφυγή-αναφορά ενώπιον της Επιτροπής κράτους μέλους σε βάρος άλλου κράτους μέλους.

β) Η επιτροπή των Οικονομικών, Κοινωνικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (CECR), η οποία επιφορτίζεται με την εφαρμογή του αντίστοιχου διεθνούς συμφώνου.

γ) Η επιτροπή για την καταπολέμηση των διακρίσεων (CEDAM), η επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων (CAT), η επιτροπή των δικαιωμάτων των παιδιών (CRC), η επιτροπή των δικαιωμάτων των μεταναστών εργαζομένων (CMW).

17. Η κρίση σχετικά με την προσβολή ή όχι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την παραβίαση των οικείων διατάξεων στο πεδίο της έκδοσης συνδέεται με σταθμίσεις τόσο υποκειμενικού χαρακτήρα όσο και πολιτικής υφής. Η σωρεία, όμως, των καταγγελιών από Διεθνείς Οργανισμούς, Επιτροπές του ΟΗΕ, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, τη Διεθνή Αμνηστία, κ.λπ., για πάσης φύσεως, διαρκείς και συστηματικές παραβιάσεις όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και των σχετικών συμβάσεων, στην Ταϊλάνδη⁵⁴ αποτελεί αντικειμενικό στοιχείο, μη επιδεχόμενο αξιολόγησης ή αμφισβήτησης. Η ανάθεση σε κόμβους διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας (επί τεχνικών, ουσιαστικά, θεμάτων),

διαχείρισης ζητημάτων σχεδόν αμιγούς πολιτικής διάστασης ακυρώνει την προσπάθεια του πολιτισμένου κόσμου για προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και νομιμοποιεί (εκ του αποτελέσματος), καθεστώςτα αποκλίνοντα από το δημοκρατικό κεκτημένο.

18. Αναγκαία, είναι επίσης η πρόβλεψη διαδικασίας ακύρωσης εντάλματος. Συνεπώς, μόλις η οικεία επιτροπή του ΟΗΕ κρίνει ότι το ένταλμα υποκρύπτει πολιτική, ή άλλου είδους, σκοπιμότητα να μπορεί άμεσα να κηρύσσει και την ακύρωση του εντάλματος. Ειδικά, μάλιστα, όταν το ένταλμα αφορά έννοιες που αφενός μεν δεν είναι δυνατή η άμεση εμπειρική τους τεκμηρίωση αφετέρου δε παρουσιάζουν έντονη ρευστότητα σε κάθε προσπάθεια ορισμού τους (όπως η τρομοκρατία και η διαφθορά⁵⁵).

19. Η φερόμενη εμπλοκή σε τρομοκρατικές ενέργειες του πρώην πρωθυπουργού⁵⁶ της Ταϊλάνδης είναι προφανές (ανεξάρτητα της ουσίας –αν η τελευταία υφίσταται ή μη– και της αποδεικτικής βασιμότητας των διαλαμβανομένων στο οικείο ένταλμα σύλληψής του, κ.λπ.), ότι συνέχεται άμεσα και αποκλειστικά με την ταραχώδη πολιτική πορεία της χώρας και μόνον. Η Ιντερπόλ δεν μπορεί να αναλάβει ούτε ρόλο οιο-νεϊ συμμετόχου στα πολιτικά πράγματα της χώρας ούτε ρόλο Πόντιου Πιλάτου (με αντίστοιχη επιβάρυνση του εκζητούμενου), και να προχωρήσει (όχι η ίδια αλλά τα προβλεπόμενα όργανα), στην εκτέλεση του εντάλματος. Και μόνον η έκδοση αλληπάλληλων ενταλμάτων με διαφορετική αιτιολογία και σε διάφορες χρονικές περιόδους, αποδεικνύει την ύπαρξη σκοπιμότητας⁵⁷ και την υποβολή ανάλογων προσχηματικών αιτήσεων.

20. Στην υπό κρίση περίπτωση επειδή δεν είναι εφικτή η διασφάλιση των όρων έκδοσης του εντάλματος (λογικό προσαπαιτούμενο της σύμβασης δικαστικής συνεργασίας, ως εκ των ειδικών συνθηκών που επικρατούν στην Ταϊλάνδη⁵⁸), τα αρμόδια όργανα της Ιντερπόλ οφείλουν να ενημερώσουν και τα 187 γραφεία έτσι ώστε τα τελευταία να απόσχουν της εκτέλεσης, μέχρι της τροποποίησης του καταστατικού χάρτη της Ιντερπόλ.

21. As μη διαφεύγει ότι σε περίπτωση τυχόν εκτέλεσης του εντάλματος (συντρεχουσών και άλλων παραμέτρων), τουλάχιστον κατά την ελληνική έννομη τάξη, εγείρονται ζητήματα ποινικής ευθύνης όσων προβούν στην εκτέλεσή του. Ειδικά αν στη χώρα εκτέλεσης του εντάλματος δεν υφίσταται θεσμός –κυρίως δικαστικής υφής– προβολής των αντιρρήσεων του εκζητούμενου και ο τελευταίος επαναπροωθηθεί στη χώρα

55. Βλ. σχετικά *Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι*, «Ποινική καταστολή της διαφθοράς. Το νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής ένωσης στην ευρύτερη διεθνή σκηνή», ΠoinXp 2010, 3.

56. Και μόνον η δημοκρατική εκλογή ενός προσώπου στο ύπατο αξίωμα μιας χώρας και η ανάληψη της διακυβέρνησής της, συνιστά κρίσιμη ένδειξη περί πολιτικής διάστασης του όλου θέματος, ειδικά αν αυτό ανακινείται από αντιπάλους του εκζητούμενου, οι οποίοι, κατά την άσκηση της εξουσίας, αφίσταται βασικών αρχών της δημοκρατικής ιδέας.

57. Όπως επισημαίνει και η *Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου*, «Ο νόμος για το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας», ΠoinΔικ 2004, 773 επ. και 783 «με δεδομένη την ασάφεια του ορισμού του τρομοκρατικού εγκλήματος και των προπαρασκευαστικών πράξεων αυτού μπορεί να αντιληφθεί κανείς την ανασφάλεια που υπάρχει ως προς την υπαγωγή στις έννοιες αυτές των πράξεων που υπόκεινται στον έλεγχο της Ευροπόλ και των προσώπων που μπορεί να καταγράφονται στο τηρούμενο απ' αυτήν σύστημα πληροφοριών». Με ανάλογη ασάφεια και χωρίς καν ορατές εγγυήσεις (αντίθετα με πλείστες όσες ενστάσεις), αξιόπιστης έκδοσης του εντάλματος από τη χώρα της Ταϊλάνδης η Ιντερπόλ νομιμοποιείται να προχωρήσει στην εκτέλεσή του;

58. Όως ενδεικτικώς τίθεται το απλό ερώτημα: κατοχυρώνεται η ελευθερία έκφρασης κατά το άρθρο 10 της ΕΔΣΑ στην Ταϊλάνδη, έτσι ώστε να μην απαιτείται η προσφυγή σε άλλες τακτικές διατύπωσης των πολιτικών απόψεων; Αν δεν υπάρχει τεκμηριωμένη απάντηση στον εν λόγω ερώτημα πώς θα υπάρξει (έστω και θεωρητικά), αποκλεισμός τόσο του πολιτικού αδικήματος εν γένει όσο και της πολιτικής σκοπιμότητας στην έκδοση ενταλμάτων κατά πολιτικών προσώπων;

51. Επισημαίνεται ότι όλα τα διεθνή παρατηρητήρια και οι ανάλογες επιτροπές παρακολούθησης περί της εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καταγγέλλουν διαρκώς την Ταϊλάνδη για σωρεία συνεχών παραβιάσεων σε κάθε επίπεδο (βλ. τα αναρτημένα στο διαδίκτυο στοιχεία της Διεθνούς Αμνηστίας αλλά και επιτροπών του ΟΗΕ).

52. Υπό την έννοια ότι και η απονομή της δικαιοσύνης στο έδαφος θα παρέχει τα εκέγγα μια δίκαιης δίκνης.

53. Βλ. σχετικά και *Ι. Μπακόπουλου*, «Ανθρώπινα Δικαιώματα στα πλαίσια του ΟΗΕ», ΠoinΔικ 2007, 459 επ.

54. Αρκεί μια ελάχιστη περιήγηση του διαδικτύου για του λόγου το αληθές

που τον ζητά, με κίνδυνο π.χ. να εκτελεστεί⁵⁹ ή να του επιβληθεί εξοτωτική ποινή χωρίς τις εγγυήσεις του κράτους δικαίου, η κακοурγηματική πράξη της κατάχρησης εξουσίας θα βαρύνει όσους εμπλέκονται στην εκτέλεση του εντάλματος, διότι ως αρμόδια όργανα και απολύτως εξειδικευμένα, γνωρίζουν την ενεστώσα κατάσταση της Ταϊλάνδης και κατά συνέπεια μπορούν να προβλέψουν την τύχη του προσώπου (ακόμη και να εκτελεσθεί).

22. Ο ορισμός και οι προσεγγίσεις του πολιτικού αδικήματος είναι προφανείς στη χρησιμοποιηθείσα ως υπόθεση εργασίας περίπτωση. Ακόμη και αν γίνει δεκτή η, ανύπαρκτη, αιτιολογία του εντάλματος και βάσιμο ως αληθές το περιεχόμενό του⁶⁰ τόσο η υποκειμενική όσο και η αντικειμενική θεώρηση του ορισμού περί πολιτικού εγκλήματος αποκλείουν την εκτελεστότητα του εκδοθέντος εντάλματος σύλληψής του. Άλλωστε η εξέταση περί της υφής του αδικήματος προηγείται της εκτέλεσης ενός διεθνούς εντάλματος. Το σχήμα έχει ως εξής: εξετάζεται το όλο περιβάλλον και το καθεστώς έκδοσής ενός εντάλματος. Αν η απάντηση πλήρως συγκεκριμένα κριτήρια –με όρους κράτους δικαίου– εξετάζεται στη συνέχεια η πιθανότητα ύπαρξης πολιτικού αδικήματος ή άλλης σκοπιμότητας⁶¹. Αν εκτιμηθεί ότι συντρέχουν οι ανάλογες προϋποθέσεις, το ένταγμα ακυρώνεται (δεν παραμένει εν υπνώσει δίκην νόμου στα θεμέλια της δικαιοσύνης). Μόνον σε περίπτωση αρνητικής κρίσης ενεργοποιείται η εκτέλεση της διεθνούς παραγγελίας-αναζήτησης.

23. Ας μη διαφεύγει, τέλος, ότι τα όρια μεταξύ τρομοκρατίας και πολιτικής δράσης είναι συγκεκριμένα και ασαφή. Κινούνται, όμως, και οι δυο με άξονα αναφοράς την πολιτική διάσταση του στόχου τους. Αυτό και μόνον προδίδει και το μέγεθος του προβλήματος. Η εκτέλεση, συνεπώς, ενός εντάλματος για τρομοκρατική δράση (ενόψει και των όσων προαναφέρθηκαν, σχετικά με το περιβάλλον έκδοσής του), απαιτεί, οπωσδήποτε, προηγούμενη πολιτική αξιολόγηση (μη ούσα διατυπωμένη με πανηγυρικό τρόπο αλλά επαρκή, τελικά, και θεσμικά και στην

καθ' ημέραν λειτουργία των μηχανισμών⁶²). Αν οι διεθνείς οργανισμοί αστυνομικής συνεργασίας αγνοούν την προηγούμενη επισήμανση (περί άξονα αναφοράς), και εστιάζουν σε μια τεχνική οπτική του θέματος, αυτό αποτελεί απόρροια σκοπιμότητας (όχι στερούμενης ποινικής αξιολόγησης). Στην όλη πορεία η συμμετοχή των διεθνών φορέων αστυνομικής συνεργασίας είναι και πολιτικά και τεχνικά κρίσιμη και καιρία.

24. Η πρόταση-συμπέρασμα της παρούσας προσέγγισης βρίσκεται σε πλήρη σύμπτωση-ευθυγράμμιση με τις πρόσφατες απόψεις-θέσεις του επονομαζόμενου ως «Προγράμματος της Στοκχόλμης» (=πρόγραμμα χάραξης πολιτικών κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων της 11.12.2009⁶³), του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (σε συνέχεια-υλοποίηση, ουσιαστικά, των αποφάσεων του Τάμπερε του 1999), μεταξύ των στόχων του οποίου διαλαμβάνεται και ο εξής (6ος κατά σειρά και τελευταίος): «*η ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία ιδίως στον τομέα του ποινικού δικαίου, μπορεί να περιλαμβάνει τη διαπραγμάτευση συμφωνιών δικαστικής συνδρομής και έκδοσης με τρίτες χώρες επί τη βάση κριτηρίων, όπως η στρατηγική σχέση με αυτές, το εάν εφαρμόζουν τις αρχές περί δικαιωμάτων του ανθρώπου, εάν συνεργάζονται .. ώστε να προωθηθεί παγκοσμίως το κράτος δικαίου*».

25. Με άλλα λόγια η Ευρωπαϊκή Ένωση για την επέκταση του θεσμού της έκδοσης σε τρίτες χώρες απαιτεί απ' αυτές να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και να συνεργάζονται για την επικράτηση των αρχών ενός κράτους δικαίου. Αυτό το οποίο, μόλις, πρόσφατα πανηγυρικά διατύπωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση ως στόχο, θα το ακυρώσει η Ίντερπόλ, contra σε κάθε δικαϊκή αρχή, με την αποδοχή εκτέλεσης ενός, σφόδρα αμφίβολης αξιοπιστίας, εντάλμα⁶⁴;

59. Ας μη διαφεύγει ότι στην Ταϊλάνδη ισχύει η θανατική ποινή, η οποία εκτελείται με θανατηφόρα ένεση, γεγονός το οποίο ανάγκασε τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 27.8.2009 να προβεί, επίσημα, σε σχετικές διαμαρτυρίες προς την Κυβέρνηση της Ταϊλάνδης (η σχετική επιστολή είναι αναρτημένη στην επίσημη ιστοσελίδα). Ήδη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 21.5.2010 καταδίκασε επίσημα τη στάση της Κυβέρνησης της Ταϊλάνδης τόσο για χρήση πυρών σε βάρος διαδηλωτών όσο και για τη φήμιση της ελευθερίας του τύπου.

60. Άλλα ζητήματα συναρτώμενα με αποδεικτικές υφής θέματα σχετικά με την τυχόν ποινική εμπλοκή του πρώην πρωθυπουργού (όπως π.χ. αν αποδεικνύεται η εξώθηση των πολιτών σε διαδηλώσεις, οι οποίοι έτσι και αλλιώς έχουν ως πάγιο αίτημα τη διενέργεια εκλογών και όχι την επιστροφή του, αν εμπλέκεται σε τρομοκρατική πράξη και διά ποίου τρόπου, κ.λπ.), ως απόμεινα του πυρήνα της ουσίας δεν έχουν θέση στην παρούσα προσέγγιση αλλά αφορούν την υπεράσισή του.

61. Το ότι η ύπαρξη πολιτικού αδικήματος, ειδικά ενόψει της διαμορφωθείσας νέας τάξης πραγμάτων στον παγκόσμιο χάρτη και των γεωπολιτικών ανακατατάξεων, είναι όχι μόνον παρούσα αλλά και συχνή, αποτελεί τακτική της Ελληνικής Κυβέρνησης κατά τη σύναψη-κύρωση διεθνών συμβάσεων καταπολέμησης του εγκλήματος (όπως αυτή η οποία υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 27.1.1999 και του πρόσθετου Πρωτοκόλλου που υπογράφηκε στις 15.5.2003, και κυρώθηκε διά του Ν 3560/2007, που αφορά την εφαρμογή του ποινικού Δικαίου για τη διαφθορά), να διατυπώνεται ρητή επιφύλαξη περί άρνησης παροχής δικαστικής συνδρομής της σε περίπτωση κατά την οποία το αίτημα του κράτους-μέρους αφορά αδίκημα το οποίο η ίδια –η Κυβέρνηση– θεωρεί πολιτικό (βλ. σχετικά ΠοινΧρ 2007, 663 και 671). Την αυτή τακτική ακολούθησε η Ελλάδα και κατά την υπογραφή της Απόφασης-Πλαίσιου για το Ευρωπαϊκό ένταγμα σύλληψης (βλ. σημείο 12 του προοιμίου της Απόφασης, βλ. σχετικά παρατηρήσεις Δ. Ζημιανίτη στο υπ' αριθμ. 591/2005, Βούλευμα του Αρείου Πάγου, ΠοινΔικ 2005, 837 επ.).

62. Απόδειξη ότι η Europol (άρθρα 3, 8 παρ. 2 και 10 παρ. 1 της συνθήκης ίδρυσής της), μπορεί να καταχωρίζει στο σύστημά της πρόσωπα που θεωρούνται ύποπτα για τέλεση εγκληματικών πράξεων, πρόσωπα που πιθανολογείται ότι θα διαπράξουν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις που ανήκουν στην αρμοδιότητά της, αλλά και πρόσωπα που μπορεί να συνοδεύουν ή να βρίσκονται σε επαφή με συγκεκριμένα πρόσωπα, διευρύνοντας με τον τρόπο αυτό, στη βάση μιας πολιτικής αξιολόγησης, τον κύκλο των αμέτοχων ατόμων σε μια εγκληματική δράση. Η αναδυόμενη ως άνω πολιτική διάσταση τόσο της τακτικής όσο και των κριτηρίων καταχώρησης (απόδειξη δυνατότητας λήψης «πολιτικής» απόφασης), διαφεύγει όσων καλούνται να απόσχουν από την εκτέλεση εντάλματος ή χρησιμοποιείται ως άλλοθι η τυπική απαγόρευση ενασκόλησης με πολιτικά θέματα; Με τη στενή έννοια του όρου υπάρχει και άλλη απάντηση: δεν αποτελεί πολιτικό θέμα η αξιολόγηση της ουσιαστικής εγκυρότητας ενός διεθνούς εντάλματος, αν δηλ. αυτό είναι ευθυγραμμισμένο με τις αρχές του κράτους δικαίου. Διαφορετικά η Ίντερπόλ θα εμφανίζεται ως απλός ταχυδρόμος ενταλμάτων. Αν η τελευταία αποδέχεται έναν ανάλογο ρόλο σημειώνεται ότι υπάρχει προς τούτο, όμως, οργανωμένη (και με λιγότερο κόστος), ταχυδρομική υπηρεσία.

63. Βλ. σχετικά και Δ. Ζημιανίτη, «Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης: πολιτικές και προοπτικές του ευρωπαϊκού χώρου Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας για το διάστημα 2010-2014», ΠοινΔικ 2010, 348 επ.

64. Ας μη διαφεύγει ότι η ίδια η Ίντερπόλ ακύρωσε στις 8.12.2004 ένταγμα της Ρωσίας σε βάρος της μετέπειτα πρωθυπουργού της Ουκρανίας Γιούλιας Τιμοσένκο, ακριβώς διότι διείδε τον πολιτικό χαρακτήρα του. Ανάλογες πολιτικές υφής εντάγματα εκδόθηκαν και σε βάρος του πρώην πρωθυπουργού του Περού Αλμπέρτο Φουτζιμόρι στις 9.3.2003, αλλά και σε βάρος του γηγέν της αντιπολίτευσης της Βενεζουέλας Μ. Ροζάλες (στις 27.4.2004), ο οποίος ζήτησε και έλαβε πολιτικό άσυλο στο Περού. Ας μη διαφεύγει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με σχετικό ψήφισμά του, στις 30.7.2008, στήριξε τον Μ. Ροζάλες. Είναι εμφανές ότι όταν η πολιτική αντιπαράθεση λαμβάνει χαρακτηρισμό συγκρούσε επιστρατεύονται και θεσμοί του ποινικού δικαίου, όπως και στην υπό κρίση περίπτωση, από τη φερέτρα των αντιπάλων (αυτό δεν σημαίνει ότι πολλές ή άλλες συναφείς περιπτώσεις στερούνται και ποινικού ενδιαφέροντος).